

SPEKTRUM

Periodikum
Slovenskej
technickej
univerzity
v Bratislave

Akademický rok
2004/2005
6
február

Ročník XI.
/XLIII./

***Príhovor
Roberta
Redhammera,
prorektora pre vedu
a výskum***

Tak konečne je to tu! InQb!

Po takmer dvoch rokoch rokovanií, príprav, projektovaní a tendrovaní (verejné obstarávanie podľa európskej smernice) prichádza na svet InQb (čítaj inkju:b) – komplexný program podpory vzniku a rozvoja malých a stredných podnikov. Pýtate sa: a načo my budeme učiť podnikat? Nuž je to trochu zamotané.

InQb je súčasťou projektu budovania Univerzitného technologického inkubátora, financovaného z prostriedkov PHARE. Celý projekt má za cieľ zvýšiť konkurencieschopnosť regiónu a cezhraničnú spoluprácu. Má však z pohľadu univerzity aj oveľa „zrištejší“ cieľ – obohatiť región o inovatívne firmy pôsobiace v oblastiach, v ktorých pôsobí univerzita, aby mala s kým spolupracovať. No a samozrejme hlavným cieľom je podporiť tvorivé nápady ľudí – kolegov, absolventov, študentov tak, aby sa mohli stať realitou. Mnohé výsledky výskumu, či nápady zo štúdií by mohli prinášať úžitok, keby sa im trochu pomohlo.

Skúsenosti zo zahraničia hovoria, že najväčšia pridaná hodnota vzniká, keď sa nový poznatok či technológia dovedie do realizácie a do predaja. Tento prevod nie je triviálny a zväčša sa podarí len za prítomnosti viacerých pozitívnych okolností. Jednou je samotný nápad, s dostatočnou znalosťou potrebných technológií, know-how, guráže a vytrvalosti. Druhým je podnikateľská skúsenosť a obozretnosť, ku ktorej patrí aj nevyhnutný kapitál, no najmä odberatelia. No a o toto tu ide. InQb je kľúčovou súčasťou inkubátora. Väčšina inkubátorov je budovaná ako budovy, do ktorých sa môžu nasťahovať podnikatelia. Náš pohľad je trochu iný. Budova je možno tou čerešničkou na torte. Podstatným, teda tou tortou, je súbor služieb, ktoré môžu podnikatelia, ale aj budúci podnikatelia využívať.

Tie pre budúcich sú azda najdôležitejšie. Medzi ne patrí selekcia zámerov, pomoc pri zostavovaní podnikateľského plánu, vyhľadávaní odberateľov a investorov i tréning „kľúčových zručností“ (tzv. soft skills).

Pýtate sa načo je univerzite inkubátor? Dobrá otázka!

Myslím, že primárny záujem o rozvoj podnikateľského prostredia by mali mať predovšetkým miestne authority, samosprávy. Veď rozvoj firiem so sofistikovanou produkciou, vyššou pridanou hodnotou a vzdelanejšími pracovníkmi s istotou zaručí lepší rozvoj celého regiónu. Zvýši pridanú hodnotu, zníži ekologickú záťaž, ba tiež zvýši kultúrnu úroveň. Lenže karty boli rozdane a čakať nemôžeme. Už aj tak meškáme, napríklad v porovnaní so susedmi. Isto sa v dohľadnom čase v tomto úsilí spojíme.

Projekt je rozdelený do niekoľkých etáp. V súčasnosti sa sústreďuje na prípravu a realizáciu šiestich informačných seminárov v Bratislave a v Trnave a štyri špecializované, zamerané na špecifické oblasti podnikania. Tie pomôžu záujemcom vypracovať podnikateľské zámery a predložiť ich výberovej komisii. Po posúdení ich ekonomickej a technickej reálnosti vyberie odborná komisia 30 najúspešnejších, ktorých autori budú, už za asistencie expertov, zostavovať podrobné podnikateľské plány. 10 až 15 najperspektívnejších dostane potom možnosť naštartovať podnikanie v priestoroch inkubátora na Pionierskej ulici.

Celá aktivita zapadá do celospoločenského kontextu Lisabonskej agendy zvýšenia konkurencieschopnosti Európy. Aj keď to znie paradoxne, Slovenská republika bola prvou krajinou, ktorá predstavila návrh konkrétnych krokov na zabezpečenie naplňovania Lisabonskej stratégie, a to v reakcii na Kokovu správu.

V polovici februára dokonca vláda schválila Lisabonskú stratégiu pre Slovensko – základný dokument ďalšieho rozvoja krajiny. Je potešiteľné, že okrem reštrikčných opatrení a hlbokých reforiem rôznych oblastí spoločnosti sa objavuje systematický rozvojový program. Kľúčovými rozvojovými prioritami sa majú stať vzdelávanie, dostupnosť a využiteľnosť informačno-komunikačných technológií, podnikateľské prostredie a veda, výskum a inovácie.

Ostáva nám nádejať sa, že to konečne nebude len slovné cvičenie, ale že prídu konkrétne kroky, ktoré pocítime pozitívne

aj v reálnom živote. Veď hlasné a jednoznačné deklarovanie týchto priorít hneď dvomi podpredsedami vlády Ivanom Miklošom i Pálom Csákyom predsa len už má určitú váhu. Navyiac sa pridáva zásadná konferencia Minerva, konaná pod záštitou a otváraná premiérom slovenskej vlády začiatkom februára 2005 v Bratislave za účasti politických lídrov všetkých parlamentných strán (okrem jednej) i špecializovaná konferencia o súčasnosti a budúcnosti vedy a výskumu v kontexte Lisabonského procesu, usporiadaná úradom vlády SR, opäť otváraná dvomi podpredsedami vlády, členmi parlamentu i veľvyslankyňou Spojeného kráľovstva Veľkej Británie, ktorá finančne podporuje celú sériu takýchto konferencií. Strategický dokument by mali nasledovať konkrétne akčné plány pre jednotlivé oblasti a už sa povára, že niektoré sú pripravené.

No a do toho zapadá aj nový návrh zákona o podpore vedy a techniky, ktorý je už v parlamente. Po schválení by mal nadobudnúť účinnosť 1. apríla 2005. Aj napriek nevôli viacerých rezortov si myslím, že vyčistí mechanizmy financovania výskumu. Inštitucionálne financovanie zo štátneho rozpočtu sa obmedzí len na inštitúcie zriadené zákonom, t. j. verejné vysoké školy a Slovenskú akadémiu vied. Všetky ostatné aktivity budú financované účelovo. Chrbticou financovania bude grantová agentúra so širšou pôsobnosťou ako má dnešná Agentúra na podporu vedy a techniky a štátne programy, ktorých bude menej ako doteraz, no budú používať nástroje podobné skôr grantovej agentúre než súčasnej nešťastnej „verejnej obchodnej súťaži“. Potešiteľné je, že sa uvažuje aj s programami na infraštruktúru vedy, čo dáva nádej v možné zlepšenie žalostného stavu vybavenosti slovenských laboratórií. Nespokojnosť rezortov pravdepodobne pramení vo vypustení mechanizmu štátnych objednávok, ktoré umožňovali rezortom

navršovať si financie na úkor vlády. Dúfajme, že ministerstvo školstva zracionalizuje svoje riadiace štruktúry pre vedu a posilní ich aj personálne.

Začiatok roka sa niesol aj v znamení rozpisovania dotácií na vysoké školy. Po veľmi ťažkom roku 2004, keď dotácia z MŠ SR pre STU medziročne klesla o takmer 8 % (pri inflácii 9% a náraste cien energií to na niektorých fakultách spôsobilo hotovú katastrofu), sme plní napätia. Prvé čísla naznačujú, že by tento rok nemusel byť tak ťažký. Najviac pomohla skutočnosť, že do nápočtu miezd učiteľov sa 15 % premietli výkony vo výskume. Negatívnou však stále zostáva dotácia v oblasti tovarov a služieb. Tu nová metodika eliminuje vstupy iné než jednoduchý počet študentov. Akoby vzdelávací proces vo všetkých odboroch kládol rovnaké nároky na tovary a služby. Pozitívne sa črtajú grantové schémy. Dúfame, že objem prostriedkov na ne bude významne rásť. Presné čísla budú známe čoskoro.

Celkovo sa ukazuje, že rok 2005 by mohol byť rokom obratu k lepšiemu. Možno pomohli ostré protesty na najvyšších miestach, možno vstup Slovenska do Európskej únie... Určite je nám miernym zadosťučinením, že sa o výskume začalo hovoriť s podstatne väčšou vážnosťou. Veď aká by to bola univerzita bez výskumu. Osobne ma teší, že STU dosahuje vo výskume tie najlepšie výsledky. Musíme však pridať, lebo Európa je v mnohom podstatne ďalej.

A K T U Á L N A T É M A

Program podpory a rozvoja malých technologických firiem

Slovenská technická univerzita v Bratislave otvára vo februárových dňoch komplexný program podpory vzniku a rozvoja malých technologických firiem InQ^b. Program je súčasťou projektu budovania Univerzitého technologického inkubátora (UTI) financovaného z grantovej schémy INTEG PHARE CBC Austria – Slovakia. Cieľom je prispieť k transferu inováčných technológií do podnikateľskej praxe využitím najmä výsledkov univerzitého výskumu. Projekt stimuluje cezhraničnú spoluprácu a ponúka dlhodobú podporu vznikajúcim malým podnikom pôsobiacim v technickej a technologickej sfére.

InQ^b v kocke

InQ^b [čítaj inkjúb] je komplexný start-up program Univerzitého technologického inkubátora Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Podporuje vznik a rozvoj malých podnikov zameraných na technické či technologicke oblasti. InQ^b a participujúci experti poskytujú budúcim podnikateľom širokú podporu – od jednoduchého prenájmu priestoru v Univerzítom technologickom inkubátore, cez plnú paletu podporných služieb, marketing, rozvoj manažérskych zručností, až po hľadanie investorov. Začínajúce firmy môžu využívať výhody inkubátorov až tri roky, čím sa pre ne výrazne znižuje riziko neúspechu. Technologickú expertízu im zabezpečia odborníci z univerzít z Bratislavy a Viedne. Tieto a ďalšie výhody inkubátora umožnia mladým firmám rozvíjať sa tak, aby neskôr mohli samostatne pôsobiť na trhu.

InQ^b je súčasťou projektu budovania Univerzitého technologického inkubátora vypracovaného na základe výzvy Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARSMP) v rámci grantovej schémy INTEG. Projekt je financovaný z prostriedkov PHARE, CBC Rakúsko – Slovensko s cieľom stimulovať cezhraničnú spoluprácu, rozvoj malých a stredných technologických firiem Bratislavského a Trnavského kraja a prispieť k zníženiu odchodu vysokovzdelených, najmä mladých ľudí do zahraničia.

Program InQ^b je strategickou súčasťou dlhodobého zámeru rozvoja Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Priamy kontakt univerzity s praxou prináša možnosť participácie študentov i učiteľov na riešeníach reálnych problémov zo života. Príležitosť na sebarealizáciu pre absolventov formou rozvoja vlastnej firmy má zvýšiť atraktivnosť štúdia a pritiahnúť ďalších nadaných študentov.

Pre koho je InQ^b

Máte nápad? Inkubujte! Zrodu každej firmy predchádza myšlienka, podnikateľský zámer. Potrebný je však aj podrobný plán, vstupný kapitál, podnikateľské know – how, zákazník, a aj samotné sídlo firmy.

InQ^b ponúka technické a materiálne zabezpečenie, potrebné skúsenosti a expertízu. V prvom rade však ide o vašu jedinečnú víziu. S vašim inovatívnym nápadom a odbornými vedomosťami ako východiskom vám tento program pomôže naštartovať vlastnú firmu a uplatniť tak svoje teoretické poznatky v podnikateľskej realite.

V programe InQ^b ide predovšetkým o podporu vznikajúcich high-tech spoločností, pôsobiach napríklad v oblastiach informačných a komunikačných technológií, nových materiálov a ich prípravy, nanotechnológií, prírodných vied, ale aj v oblasti energií, životného prostredia, biotechnológií, zdravia a mnohých ďalších.

Predpokladá sa, že mnoho progresívnych myšlienok vzniká predovšetkým na univerzitách v rámci riešenia výskumných úloh. Program InQ^b je však otvorený každému s dobrým nápadom či podnikateľským zámerom.

InQ^b je šancou aj pre existujúce a väčšie podnikateľské subjekty hľadajúce nových dodávateľov. Vhodným usmernením môžu v novovznikajúcich firmách získať inovatívne riešenia pre svoje aktivity.

Čo vám InQ^b poskytuje

Program popri štandardných službách (účtovníctvo, daňové, marketingové, právne, finančné poradenstvo) ponúka aj ďalšie benefity:

Intenzívny vzdelávací program

Navrhovateľom tridsiatich najlepších podnikateľských zámerov poskytuje InQ^b dvojtýždňové školenie zamerané nielen na základnú abecedu podnikania, ale najmä na rozvoj manažérskych schopností potrebných pri vedení firmy. Tu nadobudnú zručnosť pri presadzovaní sa na trhu, rokovaniach s partnermi, zákazníkmi či pri získavaní finančných zdrojov. **Špecializovaný vzdelávací program** je zameraný na prax a jeho súčasťou je aj spresňovanie a vyladovanie podnikateľských zámerov do skutočne realizovateľných plánov.

Asistencia expertov

Podnikateľský plán je kľúčovým prvkom. Vychádza z podnikateľského zámeru, no je podstatne obsažnejší, detailnejší a jednoznačnejší. Odborníci vám pomôžu pri jeho formulovaní a precizovaní.

Získavanie zákazníkov a odbytišť je pre novovznikajúce firmy kľúčové. Experti participujúci na programe InQ^b pomôžu novým firmám aj s vyhľadávaním odbytových možností.

Sprostredkovanie kapitálu

Chýbajúci kapitál býva často prekážkou v rozbehu podnikania. Pre sféru technológií, kde k podnikaniu nestačí iba kan-

celária a počítač, to platí o to viac. Vládni stratégovia už naznačujú podporu pôsobenia a rozvoja rizikového kapitálu na Slovensku. To je dobrý signál do budúcnosti. Program InQ^b reálne disponuje linkami na rizikový kapitál už teraz. Dostatočnú kapitálovú podporu zabezpečia novovznikajúcim spoločnostiam partneri projektu.

Priestor pre InQ^b

Technologický inkubátor s plochou zhruba 2000 m² je umiestnený v budove Slovenskej technickej univerzity na Pionierskej ulici. Zrekonštruované priestory budú poskytovať sídlo takmer tridsiatim novým firmám. V prvom roku sa počíta s 10 až 15 firmami.

Priestory inkubátora poskytujú kvalitnú informačnú a komunikačnú infraštruktúru. Vyhovujú aj prevádzke spoločnostiam zameraným na softvér a projektové práce v rôznych odvetviach. K dispozícii sú plne vybavené zasadačky pre vzdelávacie programy a pracovné stretnutia. Všetky priestory sú riešené modulárne s plochou jednotky približne 20 m² a dajú sa meniť podľa potreby.

V budove sú laboratóriá a mechanické dielne, ktoré je tiež možné využiť, hoci nie sú súčasťou inkubátora. Univerzita bude tieto priestory, ako aj ďalšie odborné laboratóriá a unikátne zariadenia poskytovať na základe priamych zmlúv so začínajúcimi firmami podľa konkrétnych aktuálnych potrieb a možností.

Výhodou pre rozvoj firiem je ich vzájomná blízkosť, čo umožňuje zdieľať prvé skúsenosti.

Ako na to

Váš prvý krok

Vstúpiť do programu InQ^b možno počas informačných seminárov. Na nich môžete získať aktuálne informácie, prejavíť záujem, získať názory druhých i osobný kontakt.

Kľúčom k zaradeniu do programu je predloženie základných informácií o vašom zámere. Tie sa vpisujú do formulára, ktorý nájdete na www.inqb.sk. Na jeho základe experti zvážia ďalšie kroky.

Okrem štandardných kontaktných a identifikačných údajov a popisu zámeru obsahuje dotazník aj ďalšie časti, v ktorých uvediete:

- oblasť, ktorej sa zámer týka, výsledný produkt a mieru jeho inovatívnosti;
- fázu, v ktorej sa projekt nachádza, čo je ešte potrebné urobiť na dosiahnutie zámeru;
- plány na ďalšie obdobie, t. j. následný rozvoj, napríklad na obdobie 5 rokov;
- odhad nevyhnutnej investície do projektu v prvej etape;
- konkurenciu a konkurenčné výhody vášho riešenia;
- potenciálnych odberateľov doma i v zahraničí;
- analýzu slabých a silných stránok projektu.

Časový sled aktivít

Program InQ^b počíta s ročnou periodicitou aktivít.

Informačné semináre na tému Univerzitný technologický inkubátor a program InQ^b poskytnú základné informácie čo najširšiemu okruhu záujemcov a budú odpovedať na vaše otázky.

Špecializované semináre zamerané na špecifické oblasti podnikania – podnikateľské plány, právne aspekty, marketing, financie umožnia získať konkrétnejšiu predstavu o podnikaní. Súvislosti vysvetlia experti s medzinárodnými skúsenosťami.

Predkladanie podnikateľských zámerov. Pôjde o vaše prvé inovátorsky formulované predstavy. Výber najlepších zámerov prebehne v dvoch kolách: technické posúdenie úrovne návrhu a posúdenie ekonomickej reálnosti a udržateľnosti. Zámery hodnotí ustanovená odborná komisia.

Tréningové aktivity pre tridsať vybraných navrhovateľov. S pomocou expertov zostavíte svoj podnikateľský plán.

V tomto období sa bude vyhľadávať aj kapitál a potenciálni zákazníci – odberatelia.

Vyhodnotenie predložených podnikateľských plánov a výber 10 – 15 najúspešnejších.

Formálne zakladanie nových firiem, ktoré následne začnú svoju činnosť v priestoroch Univerzitého technologického inkubátora.

Podrobnejšie informácie o vyplnení formulára a presné termíny a miesta nájdete na www.inqb.sk

Partneri a inštitúcie

Slovenská technická univerzita v Bratislave (STU) je najstaršou a najväčšou technickou univerzitou na Slovensku (150 odborov). Štúdium poskytuje na siedmich fakultách pre takmer 17 000 študentov. Úzko spolupracuje so svetovými univerzitami a organizáciami i priemyslom - vrátane malých a stredných podnikov.

www.stuba.sk

Univerzita Komenského v Bratislave je najstaršou a najväčšou univerzitou na Slovensku. Študuje na nej takmer 24 000 študentov na trinástich fakultách. Vo viacerých vedných oblastiach dosahuje významné medzinárodné úspechy.

www.uniba.sk

Ekonomická univerzita v Bratislave je najväčšou slovenskou univerzitou orientovanou na hospodárstvo a podnikanie. Študuje na nej viac ako 13 000 študentov.

www.euba.sk

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARSMP) podporuje rozvoj a rast malého a stredného podnikania v Slovenskej republike so zreteľom na štátnu štruktúru, priemyselnú, technickú, regionálnu a sociálnu politiku.

Agentúra koordinuje aktivity, vrátane finančných, na medzinárodnej, štátnej, regionálnej a miestnej úrovni. NARSMP je grantovou autoritou.

www.nadsme.sk

CBC PHARE je program cezhraničnej spolupráce PHARE určený na rozvoj spolupráce medzi prihraničnými regiónmi, zameraný predovšetkým na hospodársky rozvoj, posilnenie infraštruktúry a ochranu životného prostredia. Je súčasťou predvstupových fondov Európskej únie .

www.government.gov.sk

Technická univerzita vo Viedni, založená v roku 1815, má vysoký vedecký potenciál. Ako partnerská univerzita zabezpečuje technologické know-how pre oblasti inkubácie, ktoré nie sú pokryté bratislavskými univerzitami.

www.tuwien.ac.at

BIC Burgenland, spoločnosť pre podnikateľské konzultácie, poradenstvo, IT služby. Zastrešuje šesť technologických centier v rakúskej spolkovej krajine Burgenland, vrátane Technologického centra Eisenstadt (TZE), v ktorom pôsobí aj Inkubátor.

www.bice.at

VTO – Verband der Technologiezentren Österreichs – Združenie technologických centier Rakúska združuje viac ako 80 technologických centier v Rakúsku. Podporuje technologicky orientované podnikateľské iniciatívy, poskytuje potrebné informácie a užitočné kontakty.

www.vto.at

i2b - Ideas to Business je iniciatíva, ktorá má za cieľ realizovať konkrétne ekonomicky efektívne a inovatívne myšlienky v službách alebo produktoch. Realizuje i najpopulárnejšiu súťaž podnikateľských plánov v Rakúsku.

www.i2b.at

EUFC je medzinárodná spoločnosť poskytujúca komplexné poradenstvo pri projektovom financovaní s osobitným zameraním na čerpanie prostriedkov z fondov EÚ. Okrem iného poskytuje aj poradenské služby pri implementácii projektov, ktoré získali finančnú podporu z fondov EÚ.

www.eufc.sk

kolektív autorov projektu

Slovník pojmov

High-tech – špičková technika; využíva najnovšie poznatky vedy, teda „čerstvé“ výsledky vedeckého výskumu.

Inovácia – zavádzanie nového, progresívneho - nových výrobkov, postupov a pod.

Podnikateľský inkubátor - nástroj na urýchlenie rastu a úspešnosti podnikov pomocou podporných podnikateľských služieb zahŕňajúcich najmä pomoc s plánovaním, zlepšením financovania, marketingovú podporu a inštruktáž. Hlavnou úlohou je doviest podniky k finančnej nezávislosti a schopnosti pôsobiť samostatne na trhu.

Start-up program – program na podporu vzniku a počiatočného rastu nových firiem. Vznikajúce firmy sú spravidla malé, zamerané na jeden druh činnosti – výroby, služieb; postupne rastú.

Technológia/technologický – v terminológii preberanej zo zahraničia tento pojem označuje pôvodný slovenský význam „technika“/„technický“. Menej sa chápe v pôvodnom slovenskom význame „technológia“ ako postupnosť krokov na dosiahnutie technického riešenia, výrobu.

Technologický inkubátor - špecifický podnikateľský inkubátor, zameraný na firmy v oblasti techniky a technológií.

Transfer technológií, transfer poznatkov – predtým aj „prenos technológií do praxe“ alebo „využitie poznatkov v praxi“, t. j. využitie výsledkov výskumu a vývoja.

SPRÁVY Z REKTORÁTU

Vyhlasenie

Vedecká rada Slovenskej technickej univerzity v Bratislave so znepokojením zaregistrovala návrh Ministerstva školstva SR spoplatniť internú formu doktorandského štúdia. Doktorandské štúdium vychováva predovšetkým budúcich vedeckých pracovníkov a učiteľov vysokých škôl. Doktorand je počas štúdia hnacou silou vedy na vysokých školách. Uvítali sme rapídne zvýšenie počtu doktorandov na vysokých školách. I napriek tomu, že nástupné štipendium doktoranda je asi 12.000,- Sk brutto, na STU sme zaznamenali zvýšený záujem o doktorandské štúdium. Doktorandi platia rovnako dane a odvody nemocenského a zdravotného poistenia ako každý zamestnanec, nepoužívajú sociálne výhody študentov vo forme zliav, nemajú možnosť daňového zvýhodnenia. Sproplatnenie internej formy doktorandského štúdia by zrejme znamenalo drastické zníženie záujmu o túto formu vzdelania. Vládou SR publikovaná Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do r. 2010 sa opiera predovšetkým o znalostnú ekonomiku. Jej kľúčovými prvkami sú najmä mladí ľudia s najvyšším vzdelaním. Obávame sa, že sproplatnenie internej formy doktorandského štúdia by vážne spochybnilo úprimnosť vlády SR založiť prvky znalostnej ekonomiky. Preto vedecká rada Slovenskej technickej univerzity v Bratislave vyzýva poslancov Národnej rady SR, aby nepodporili sproplatnenie internej formy doktorandského štúdia v návrhovom zákone o študentských pôžičkách, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Bratislava, 14. február 2005

*prof. Ing. Vladimír Bálež, DrSc.
predseda VR STU*

Vedenie STU informuje

Vedenie STU rokovalo dňa 10. a 24. januára 2005. Témy rokovania:
Projekt Akademický informačný systém. Na STU je potrebné zakúpiť nový komplexný informačný systém. Materiál na verejné obstarávanie bol vypracovaný a odoslaný do zahraničia, pretože ide o medzi-

národný tender. V lete 2005 sa plánuje začať so skúšobnou prevádzkou, termín definitívneho spustenia do prevádzky je 1. september 2006.

Informácia o projektoch Európskeho sociálneho fondu. V rámci 2. výzvy bolo k 20. 12.

2004 podaných za STU cca 20 projektov. Je predpoklad, že časť z týchto projektov bude úspešná. K projektom, ktoré boli schválené v 1. výzve, nebolo dobre pripravené financovanie na úrovni ministerstiev. Platby z ministerstva budú možné pravdepodobne najskôr vo februári 2005. Pri týchto projektoch sa počíta so spoluúčastou 5 % z vlastných zdrojov.

Projekt Technologický inkubátor. Výberové konanie na firmu, ktorá bude realizovať rekonštrukciu budovy na Pionierskej ulici bolo ukončené. Rekonštrukcia má byť hotová v septembri 2005. Propagačné a informačné materiály sú v tlači a oficiálna kampaň sa začne tlačovou konferenciou dňa 15. 2. 2005. Na túto tému bude nasledovať séria seminárov. Hlavným cieľom technologického inkubátora je pomoc novým začínajúcim firmám uplatniť sa na trhu.

Kolektívna zmluva na rok 2005. Vedenie STU začalo rokovanie s UOO STU o kolektívnej zmluve na rok 2005. Do textu KZ boli za-

pracované aj pripomienky z fakúlt STU. Rokovanie bude pokračovať ďalším kolom 4. 2. 2005.

Vyhodnotenie nákupu počítačov a komponentov na STU v roku 2004. Vedenie STU sa zaoberalo obsahom analytickej správy, ktorú predložil prorektor Molnár. Zatiaľ sa neprijalo konečné rozhodnutie. Materiál sa postúpil na rokovanie kolégia rektora, s cieľom získať stanoviská a pripomienky dekanov jednotlivých fakúlt STU k danej problematike.

Implementácia Bezpečnostného projektu na STU. Vedenie STU má vypracovaný Bezpečnostný projekt a pripravuje centrálné školenie pre zodpovedných pracovníkov všetkých súčastí STU. Bude sa týkať tých pracovníkov, ktorí v rámci svojej práce prichádzajú do styku s osobnými údajmi študentov ako aj zamestnancov STU. Táto povinnosť pre STU vyplýva z platného zákona o ochrane osobných údajov.

*Pavel Timár
vedúci úradu rektora*

Kolégium rektora STU informuje

Kolégium rektora STU na svojom zasadnutí 31. januára 2005 prerokovalo:

Informáciu o rozpise dotácií z MŠ SR. Kvestorka STU informovala členov KR STU, že v porovnaní s rokom 2004 má STU vyššie dotácie a podrobnejšie komentovala situáciu v každej kapitole rozpočtu. Upozornila, že uvádzané čísla ešte nie sú konečné, pretože dotačná zmluva ešte neprišla z MŠ SR. V mzdovej oblasti sa od 1. 7. 2005 musíme vyrovnávať s valorizáciou. Nepríjemne sa nás dotknú dane z nehnuteľností.

Vyhodnotenie nákupu počítačov a komponentov na STU v roku 2004. Prorektor Molnár predložil analýzu, ktorá obsahuje: zhodnotenie zriadenia pracoviska Centrálného nákupu výpočtovej techniky na STU, zhodnotenie spolupráce s dodávateľom výpočtovej techniky ŠTOR CAD Computers, s. r. o., a návrhy na opatrenia do budúcnosti. Za obdobie august až december 2004 sa na STU kúpila výpočtová technika za 22,6 mil. Sk. Dekani fakúlt STU doručili písomné pripomienky k centrálnemu nákupu počítačovej techniky na STU. Diskusia, aj písomné pripomienky budú vyhodnotené do 2 týždňov a potom sa prijme rozhodnutie.

Pracovný poriadok na STU. Pracovný poriadok na STU sa novelizuje. Návrh už bol schválený

vo vedení STU, s pripomienkami ho schválilo aj kolégium rektora a odporučilo ho predložiť na rokovanie AS STU.

Aktualizácia dlhodobého zámeru rozvoja STU na rok 2005.

Prorektor Špaček informoval členov KR STU o príprave Aktualizácie dlhodobého zámeru rozvoja STU na rok 2005. Všetky technické pripomienky z fakúlt boli zohľadnené. Dekani ocenili časový posun tohto materiálu k začiatku roka.

Stanovisko STU k návrhu zákona o študentských pôžičkách. Rektor STU informoval o tom, ku ktorým častiam návrhu zákona mala STU pripomienky. Rovnaké stanovisko mal aj AS STU a tieto pripomienky boli odoslané do Rady VŠ.

Hodnotenie vedecko-výskumnej činnosti na STU za rok 2004.

Prorektor Redhammer predložil k tomuto bodu rokovania rozsiahly analytický materiál. Na jeho základe má vedecká rada STU hodnotiť vzdelávaciu a vedecko-výskumnú činnosť univerzity v roku 2004.

Z predloženého materiálu vyplýva, že FEI a FCHPT STU majú v uvedenej oblasti podstatne vyššie aktivity ako ostatné fakulty. Rektor STU upozornil, že v budúcnosti sa to vo zvýšenej miere prejaví aj pri rozpise dotácií.

*Pavel Timár
vedúci úradu rektora*

Školstvo je v súčasnosti v centre pozornosti verejnosti aj médií, pripravená je novela vysokoškolského zákona, a preto sme sa s niekoľkými otázkami obrátili na ministra školstva Martina Fronca.

Vážený pán minister, slovenské školstvo sa nachádza v štádiu transformácie. Pri pohľade do krátkej histórie vidíme, že túto etapu má už sa sebou (viac, alebo menej úspešne) finančný sektor, priemysel, dôchodkový systém i zdravotníctvo. Prečo je školstvo spolu s kultúrou na chvoste nutných premien?

Je mi ľúto, že ľudia vnímajú len to, čo zaznieva v médiách, pretože prvá rozsiahla reforma, ktorá sa vôbec rozbehla a bola uskutočnená, sa týkala vysokého školstva. Reformný vysokoškolský zákon, ktorý reagoval na Bolonské memorandum z roku 1999, bol u nás prijatý na jar v roku 2002 a znamenal mnohé rozsiahle zmeny – zavedenie kreditného systému, trojstupňový systém vzdelávania, ekonomické slobody vysokým školám, podporenie mobility. Takisto prebehli reformy v regionálnom školstve, reforma financovania, zavedenie normatívneho financovania na žiaka, čiže zavedenie transparentného a spravodlivého financovania, reforma organizácie škôl, ktorá jasne stanovuje pravidlá prerozdelenia kompetencií medzi štát a samosprávu. Teda v otázke je podsunuté absolútne chybné tvrdenie. Je treba dokončiť reformu vysokých škôl, zaviesť čiastočnú spoluúčasť študentov na financovaní vysokých škôl, ale vnímať reformu len cez tento jeden krok je neobjektívne.

Dlho sme boli pyšní na kvalitu nášho vzdelávacieho systému. Nedávno zverejnený prieskum vedomostí a zručností 15-ročných žiakov krajín OECD odhalil priemernú a v niektorých ukazovateľoch podpriemernú úroveň našich školákov. Akými opatreniami bude na tento stav reagovať Vaše ministerstvo?

Bol by som rád, aby sme sa nepohybovali vo videní vecí z jednej krajnosti do druhej, ako je to u nás často zvykom. Ak sme nedávno hovorili, aké je naše školstvo vynikajúce, teraz ho vnímame ako nekvalitné. To nie je pravda. Treba si pozorne pozrieť, o čom hovorila PISA. Netestovali sa vedomosti žiakov, ale schopnosť použiť vedomosti, ktoré majú. Teda čosi, čo u nás nebolo v minulosti príliš brané do úvahy. Áno, sme na úrovni priemeru, ale priemeru 30 najvyspelejších krajín sveta. Zatracať naše školstvo alebo náš školský systém je nerozumné. Treba ho modernizovať a tá modernizácia celkom iste potrvá niekoľko rokov. To nie je ako zmeniť výšku dane a všetko ide ďalej. Proces obsahovej reformy v školstve je podstatne dlhší, momentálne sa rozbieha, robia sa viaceré kroky. Jedným z nich je napríklad zavedenie novej maturitnej skúšky. A vidíte nakoniec sami z reakcie verejnosti, ako ťažko sa práve v tejto oblasti zmeny presadzujú.

V Európe i zámorí sa otvorene hovorí o kríze technického vzdelávania. Štúdium prírodovedných smerov a technických disciplín je stále menej populárne, napriek rastúcim požiadavkám priemyslu. Aj na Slovensku pozorujeme podobný trend. Myslíte si, že túto situáciu vyrieši trh, alebo treba zásah štátu?

Prijali sme pre každého právo zvoliť si vzdelanie. Regulačné zásahy štátu by buď nemali byť, alebo by mali byť minimálne. Zásah štátu bude možno potrebný, ale iný. Mal by byť formou motivácie a povzbudenia toho druhu vzdelávania, ktoré krajina potrebuje, v tomto prípade technického. Slovensko je však v oblasti záujmu o technické vzdelávanie na tom podstatne lepšie ako mnohé západoeurópske krajiny.

Európska únia pred piatimi rokmi prijala stratégiu budovania ekonomiky založenej na vzdelaní a kvalifikácii. Slovensko napriek deklaráciám o podpore vedy a školstva do tejto oblasti investuje z HDP oveľa menej ako vyspelé ekonomiky. Je možné očakávať zmenu v tejto oblasti?

Samozrejme, že na tom, čo Slovensko investuje sa podpisuje ekonomická situácia krajiny a to, že musí riešiť mnohé ťaživé problémy z minulosti. Na druhej strane je zas potrebné hovoriť otvorene. Keď hovoríme o investíciách do vysokoškolského vzdelávania je pravdou, že priemer OECD je 1,33 % HDP ale pravdou je aj to, že 1 % je z verejných zdrojov a tých 0,33 % je zo súkromných zdrojov. U nás sú investície do vysokoškolského vzdelávania prakticky kryté len z verejných zdrojov. Treba, aby prichádzali peniaze i zo súkromnej sféry a to je aj otázka čiastočnej spoluúčasti študentov na vysokoškolskom štúdiu.

Nedávno ste sa vyjadrili, že na Slovensku je veľa vysokých škôl a že ministerstvo je pripravené finančne podporiť tie univerzity, ktoré sa dobrovoľne zlúčia. Nebolo by riešením diferencované financovanie univerzít na základe ich kvality a uplatnenia na trhu práce?

Už v rámci reformy, ktorá sa rozbehla vo vysokom školstve, sme zaviedli v rokoch 2000 – 2002 postupne normatívne financovanie vysokého školstva. Samozrejme, že tento systém sa stále dolaďuje. Má aj ukazovatele financovania na základe kvality. Školy dostávajú špeciálne finančné prostriedky na doktorandov, čiže podporujeme najvyšší stupeň vzdelávania. Tohto roku sme napríklad už časť peňazí delili na základe výkonov v oblasti vedy a výskumu, to znamená v prvom rade na základe merateľných ukazovateľov, a tými sú schopnosti získavať granty na vedu a výskum z domácich i zahraničných zdrojov.

Pán minister, Váš syn je doktorandom na Slovenskej technickej univerzite. Rozhodnutie o výbere školy podlieha často rodinnej diskusii. Prezradte, prečo si vybral práve STU?

Pravdupovediac, ja by som chcel, aby študoval niečo iné, ale je to jeho život a jeho rozhodnutie. Prebehla v rodine diskusia, ale to kľúčové slovo mal on a tá otázka by mala smerovať naňho. On sa rozhodol.

Ďakujem za rozhovor.

Iva Šajbidorová

s rektorom Slovenskej technickej univerzity Vladimírom Báležom

Pán rektor, slovenské vysoké školy sú v štádiu transformácie. Okrem obsahovej zmeny, ktorá súvisí s akreditáciou nových študijných programov, legislatíva uzákonila viaczdrojové financovanie vysokých škôl. Ako je univerzita pripravená zvládnuť postupné utlmovanie dotačných prostriedkov štátneho rozpočtu?

Na túto otázku by som odpovedal protioťou. Prečo by malo dochádzať k postupnému utlmovaniu dotačných prostriedkov zo štátneho rozpočtu? Ak sa Slovenská republika hlási k naplňaniu Lisabonskej stratégie (a to sa hlási!), tak je povinnosťou vlády dodržať aj podmienky tejto výzvy. Ak Európska únia dáva na vysoké školy 1,3 % HDP a Slovenská republika 0,72 %, tak máme ešte stále čo doháňať. I napriek tomuto faktoru sa STU nespolieha len na zdroje zo štátneho rozpočtu. Značnú časť finančných prostriedkov získava z úspešných európskych grantov, Európskeho sociálneho fondu a ďalších grantových schém. Významným príjmom nášho rozpočtu je tiež podnikateľská činnosť. Tešia nás aj sponzorské dary, ktoré sú zamerané najmä na poskytovanie technického vybavenia univerzity.

Hlavným argumentom pre transformáciu je zvýšenie kvality a dostupnosti vzdelania. Na spôsob hodnotenia kvality sa však názory rôznia. Zo zákona posudzujú spôsobilosť realizovať študijné programy Akreditačná komisia. K naplňaniu tejto úlohy sa hlási aj Akademická ratingová a rankingová agentúra (ARRA) a s vlastným projektom prichádza tiež Slovenská rektorská konferencia. Ako teda hodnotiť kvalitu vysokých škôl?

Áno, otázka hodnotenia kvality univerzitného vzdelávania je stále frekventovanejšia. Komplexná akreditácia činnosti vysokej školy patrí zo zákona Akreditačnej komisii. Uskutočňuje ju v šesťročných intervaloch a keďže s týmto procesom ešte nezačala, je málo pravdepodobné, že sa uskutoční v krátkej dobe. Na Slovensku chýba dôslednejšie plnenie zákona o vysokých školách č. 131/2002 Z. z. najmä v § 89, kde sa hovorí aj o zohľadnení kvality pri určovaní dotácie na zabezpečenie akreditovaných študijných programov.

Slovenská rektorská konferencia založila komisiu, ktorá má posudzovať kvalitu vysokých škôl. Sú v nej odborníci na danú problematiku a verím, že táto komisia bude čoskoro publikovať svoje výsledky hodnotenia kvality slovenských vysokých škôl podľa medzinárodne uznávaných kritérií. Akademická ratingová a rankingová agentúra bude vysoké školy hodnotiť zase z iného uhla pohľadu. STU sa nebráni žiadnemu hodnoteniu, pokiaľ bude robené objektívne, nestranné a nie účelovo.

Slovenská technická univerzita dosahuje tradične dobré výsledky vo vede a výskume. Naši pracovníci sú v mnohých odboroch plnohodnotnými partnermi špičkových zahraničných univerzít a ústavov, hoci pracujú často na zastaralom zariadení a za podstatne menej peňazí než ich kolegovia z cudziny. Neobávate sa, že ak sa situácia nezmení, najschopnejší a najmä mladí ľudia zo Slovenska odídu?

Odhaduje sa, že ročne odchádza zo Slovenska 7,5 tisíc vysokoškolsky vzdelaných ľudí, čo je asi štvrtina celkového počtu absolventov v bežnom roku. Pritom platí pravidlo, že odchádzajú tí najschopnejší a až 40 % z nich sa nechce na Slovensko

vrátiť. Je to iste smutné konštatovanie. Treba však poznamenať, že Európska únia má podobné problémy, keď do USA odchádza pracovať až 100 000 vysokoškolsky vzdelaných ľudí a tiež ich tam mnoho ostáva pracovať natrvalo. Rozhoduje ponuka, finančné ohodnotenie a naplnenie profesionálnych očakávaní mladých ľudí. Naša univerzita vychováva inžinierov, ktorí patria na slovenskom trhu práce medzi veľmi žiadaných a len malé percento z nich má problémy nájsť si vyhovujúce zamestnanie. Faktom však ostáva, že viacerí zo Slovenska odchádzajú.

Technické univerzity sú všade vo svete významným partnerom pre priemysel. Potreba praxe spätou väzbou vytvára nové flexibilné študijné programy. Často vznikajú dočasné spojenia rôznych pracovísk univerzity s jedným cieľom – čo najlepšie splniť spoločenskú objednávku. Akú má v tomto smere STU stratégiu?

Slovenská technická univerzita veľmi pozorne sleduje vývoj potrieb slovenského priemyslu a celoeurópskeho trhu práce. Výsledkom je viacero nových aktivít, ktorými vedenie univerzity reaguje na potreby spoločenskej objednávky. Na STU sme vytvorili Centrum rozvoja automobilového priemyslu, ktoré v sebe zahŕňa pracoviská zaoberajúce sa prípravou študentov, výskumom, ale aj celoživotným vzdelávaním pre potreby najdynamickejšieho odvetvia na Slovensku – automobilového priemyslu. Finančné prostriedky na rozvoj školiacich pracovísk sme získali zo zdrojov PSA a Volkswagenu.

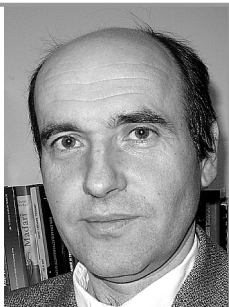
V tomto období začíname realizáciu projektu Technologického inkubátora STU, kde ponúkame našim absolventom, učiteľom a výskumníkom realizovať svoje podnikateľské zámery. Je to úspech našej univerzity, lebo sme získali nemalé finančné prostriedky, ktoré pomôžu novým firmám začať podnikáť. Pomaly sa nám darí prekonávať uzavretosť fakúlt a vytvárať spoločné pracoviská reflektujúce potreby praxe. Príkladom môže byť spoločné pracovisko FCHPT a SJF v oblasti spracovania plastov; tvoriace sa nové spoločné pracovisko FEI a FCHPT pre biomedicínske inžinierstvo. Všetky takéto aktivity bude vedenie STU podporovať.

Technika a technológia je, žiaľ, často spoločnosťou vnímaná len ako odludštený nástroj na výrobu produktov. Tento nezastúžené negatívny obraz sa potom premieta do rôznych oblastí, od spoločenského vnímania technickej inteligencie až po záujem mladých ľudí o štúdium techniky. Čo robiť pre zvýšenie prestíže technického vzdelávania?

Problém prestíže technického vzdelávania začína už na základnej a strednej škole. Ak nes kvalitatívne vzdelávanie v prírodovedných predmetoch na týchto školách a neodhalíme mládeži prívetivú tvár techniky, budeme mať aj my problém so záujmom o štúdium na niektorých fakultách našej univerzity. Mladí ľudia si často neuvedomujú faktické postavenie našich absolventov. V Hospodárskych novinách 10. 2. 2005 boli uverejnené najlepšie platené zamestnania na Slovensku. Na 8. mieste boli vedúci výpočtových útvarov s platom 44 308 Sk mesačne, na 15. mieste vedúci výskumných a vývojových útvarov (40 136 Sk) a až na 35. mieste boli právnici a právni poradcovia (28 010 Sk). Jednoducho povedané, naši absolventi majú veľkú príležitosť uplatniť sa na veľmi dobre platených miestach aj na Slovensku. Verím, že stredoškóľáci si začnú uvedomovať tieto skutočnosti a obrátia svoj záujem na štúdium na najlepšie hodnotenej domácej vysokej škole – Slovenskej technickej univerzite.

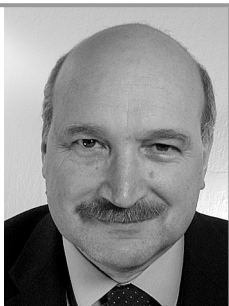
Iva Šajbidorová

Prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič vymenoval 31. januára 2004 na Bratislavskom hrade 33 nových profesorov. V príhovore okrem iného povedal: ...“Nádejná budúcnosť krajiny sa spája predovšetkým so vzdelanosťou a investíciami do nej. Tieto sa štátu zúročujú v podobe vzdelaných odborníkov, schopných viesť krajinu k prosperite a vysokej konkurencieschopnosti“. Prezident tiež pripomenul, že štát, ktorý šetrí na vzdelávaní, sám na to dopláca.

Prof. Ing. Vladimír Slugeň, PhD.
Fakulta elektrotechniky
a informatiky
Katedra jadrovej fyziky
a techniky

Po absolvovaní Elektrotechnickej fakulty SVŠT v roku 1985 nastúpil ako asistent na Katedru jadrovej fyziky a techniky, na ktorej pôsobí doteraz. Kandidátsku prácu obhájil v roku 1993, habilitoval sa v roku 1998. Do výučby zaviedol, resp. podstatne prebudoval predmety týkajúce sa prevádzky, spoľahlivosti a bezpečnosti jadrových elektrární. Vo vedeckovýskumnej práci je jeho dominantným a integrujúcim prvkom hodnotenie bezpečnosti jadrových elektrární, a to prístupom ochrany do hĺbky. Vo svojich vedeckých prácach sa zaoberá hodnotením stavu bariér (štruktúra jadrového paliva, povlakov palivových prútikov, integrita primárneho okruhu i ochrannej obálky), ktoré sú základným faktorom pre seriózne bezpečnostné analýzy prevádzky jadrových elektrární. Za profesora bol vymenovaný v odbore jadrová energetika.

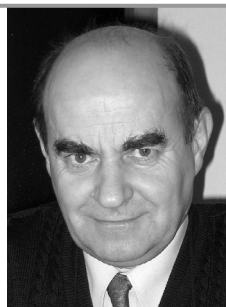

Prof. Ing. Ján Hefty, PhD.
Stavebná fakulta
Katedra geodetických
základov

Vysokoškolské štúdium na Stavebnej fakulte ukončil v roku 1975, kandidátsku prácu obhájil v roku 1985, za docenta bol vymenovaný v roku 1995. Hneď po ukončení štúdia nastúpil na vedeckovýskumné pracovisko Katedry geodetických základov - Astronomicko-geodetické observatórium. Zaoberal sa problematikou variácií rotačného pohybu Zeme a jeho monitorovania metódami geodetickej astronómie a kozmickej geodézie. Pedagogickej práci sa venuje od roku 1991 v oblastiach družicovej geodézie, integrovanej geodézie a metód spracovania meraní v geodézii, ktoré sú aj nosnými oblasťami

jeho vedeckovýskumnej činnosti. Jeho vedecká škola sa orientuje na využitie Globálneho systému určovania polohy (GPS) v geodézii a geodynamike. Venuje sa teórii, praktickým aplikáciám a analýze geodetických meraní pomocou GPS pri presnom určovaní polohy. Podieľa sa na činnosti medzinárodných organizácií zameraných na dlhodobé kontinuálne merania družíc globálnych navigačných družicových systémov. Je zapojený do európskych vedeckých projektov venujúcich sa budovaniu kontinentálnych a regionálnych geodetických sietí s milimetrovou presnosťou a sledovaniu a interpretácii zmien geometrických charakteristík zemského povrchu v závislosti od času.

Za profesora bol vymenovaný v odbore geodézia a geodetická kartografia.

Prof. RNDr. Ludovít Varečka, DrSc.
Fakulta chemickej
a potravinárskej technológie
Katedra biochémie
a mikrobiológie

Po ukončení štúdia na Prírodovedeckej fakulte UK v roku 1972 nastúpil ako odborný pracovník do Krajskej psychiatrickej liečebne v Pezinku, neskôr pôsobil aj ako vedecký pracovník do Výskumného ústavu lekárskej bioniky. Na FCHPT pôsobí od roku 1991. Kandidátsku prácu obhájil na Prírodovedeckej fakulte Univerzity J. E. Purkyně v Brne, za docenta bol vymenovaný v roku 1994 na FCHPT, hodnosť DrSc. získal v roku 2003 na SAV. Prednáškami zabezpečuje viacero predmetov – biochémiu, mechanizmus účinku prírodných látok, molekulovú biológiu a patobiochémiu. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa zaraďuje medzi popredných odborníkov v oblasti transportu látok, ale najmä transportu Ca^{2+} cez biologické membrány a s ním súvisiacich signálnych procesov v živočíšnych i mikrobiálnych bunkách. Ďalšou oblasťou jeho výskumného záujmu je bunkový metabolizmus a diferenciácia buniek, ktoré študuje na vláknitých hubách. Za profesora bol vymenovaný v odbore biochémia.

Potrebujeme jadrovú energiu?

Formou rozhovorov budeme postupne bližšie predstavovať nových profesorov našej univerzity. Ako prvý prinášame rozhovor s prof. Vladimírom Slugeňom.

Pán profesor, pred nedávnom ste získali najvyššiu vedeckopedagogickú hodnosť. Na čo ste si spomenuli pri preberaní vymenúvacieho dekrétu z rúk prezidenta republiky?

Obával som sa, aby som pri preberaní dekrétu od prezidenta nevyrobil nejaký trapas. Pred očami som mal scénu, ktorú som videl len nedávno v situačnej komédii "Mr. Bean a kráľovná"...

Pracujete v oblasti jadrovej energetiky, o ktorej sa v odbornej verejnosti, ale najmä v médiách živo diskutuje. Mottom týchto diskusií je jadrová bezpečnosť v jej celej šírke, od získavania energie cez prepravu, uchovávanie a spracovanie rádioaktívneho odpadu. Ako vidíte budúcnosť jadrovej technológie?

Energia získaná v procese štiepenia ťažkých jadier má mnohostranné využitie nielen v jadrovej energetike, ale aj v iných odvetviach. Vo svete prebieha búrlivý rozvoj najmä vysokoteplotných reaktorov, pri ktorých sa uvažuje s využitím jadrovej technológie najmä na získavanie vodíka ako perspektívneho paliva v automobilovej technike. Vodík by mal nahradiť fosílné palivá, čo by vyriešilo problematiku emisií z dopravy. Produkcia elektrickej energie bude sekundárna. Jadrové technológie majú tiež veľký význam v medicíne, napríklad na včasnú diagnostiku onkologických ochorení, alebo adekvátnu rádioterapiu. Slovensko sa vďaka bratislavskému Cyklotrónovému centru konečne zaradilo k „štandardným“ európskym krajinám i v tejto oblasti.

Slovensko sa zrejme nevyhne postupnému odstaveniu elektrárne v Jaslovských Bohuniciach, čo bude znamenať citeľný výpadok našich energetických zdrojov. Je podľa Vás pre rastúcu slovenskú ekonomiku potrebná nová jadrová elektráreň, alebo výpadok Bohuníc nahradia Mochovce a nebude nutná ďalšia energetická investícia?

Samozrejme, že bude. V súčasnej dobe je nevyhnutné urýchlene dostavať 3. a 4. blok v Mochovciach. Je to ekonomicky, technicky i ekologicky najvýhodnejšie riešenie. Samotná dostavba Mochoviec však energetické potreby slovenského hospodárstva nevyrieši. Už dnes je potrebné prijať také rozhodnutia o výstavbe nových zdrojov, aby bol pokrytý 1-2 % medziročný nárast. Musíme si uvedomiť, že pri súčasnom vývoji produkcie elektrickej energie v Európe ju bude schopné v roku 2020 exportovať len Francúzsko. Poučiť by sme sa mohli napríklad z energetickej politiky Českej republiky. Odstavenie dvoch blokov jadrovej elektrárne V-1 v Bohuniciach pred termínom ich projektovanej životnosti je z technického, bezpečnostného, ekonomického, ale aj environmentálneho hľadiska neopodstatnené. Osobne to považujem za špecifickú daň za náš urýchlený vstup do EÚ. Túto elektráreň poznám a podobne ako mnohé medzinárodné odborné misie vysoko hodnotím úroveň jej jadrovej bezpečnosti. Chcem veriť, že rozhodnutie o odstavení elektrárne V-1 v rokoch 2006 a 2008 nie je ešte konečné.

Fyzici už dávno poznajú efektívnejšie procesy získavania energie ako je rádioaktívny rozpad. Kedy podľa Vás začne prevádzku elektráreň na princípe termojadrovej syntézy?

Áno, to je pravda, Európska únia koncentruje svoje prostriedky na výskum reaktorov založených na fúzii ľahkých jadier. Široké energetické využitie tejto mimoriadne perspektívnej technológie sa však dá očakávať najskôr po roku 2050.

Slovenská technická univerzita sa hlási k procesu budovania vzdelanostnej ekonomiky, tak ako ju deklaruje tzv. lisabonská stratégia rozvoja. Čo môže Slovensko v oblasti Vášho profesionálneho pôsobenia ponúknuť ostatným krajinám EÚ?

Slovensko sa v jadrovej oblasti môže pochváliť mnohými úspechmi. Sú predovšetkým výrazom vedomostí a zručnosti našich ľudí. Práve to sa snažíme ponúknuť ostatným krajinám. Našou ambíciou je dosiahnuť úroveň zvyšovať a udržiavať našu energetiku konkurencieschopnú. Slovensko je so svojím

takmer 58 percentným podielom jadrovej energetiky pri výrobe elektrickej energie silne viazané na kvalitné vedomosti v oblasti jadrovej fyziky a techniky. Zachovanie doterajšej vysokej úrovne a jej ďalší rozvoj však nemôže byť len záležitosťou entuziastov na univerzitách, ale celej spoločnosti, ktorá si musí úprimne zodpovedať otázku, či sa bez jadrovej energetiky zaobíde alebo nie.

Posledná otázka na záver. Ako si dopĺňa životnú energiu jadrový energetik?

To by som tiež rád vedel. Ak je na to nejaký návod, tak sa staviam do radu. Keď som „down“, tak spravidla počkám, kým ma to prejde. Niekedy si idem zahrať basketbal, stolný tenis, alebo zo skrine vyťahnem gitaru. Aktuálne mi najviac pomáha veta môjho malého syna: „Ocko, poď sa hrať“.

Ďakujem za rozhovor.

Iva Šajbidorová

Ocenenie rektora STU

Dňa 7. februára 2005 prijal rektor Vladimír Báleš spolu s ďalšími členmi vedenia STU a dekanmi fakúlt profesorov nominovaných na Ocenenie rektora STU.

Za jednotlivé fakulty boli ocenení:

prof. Ing. **Jozef Hulla**, DrSc., Katedra geotechniky, Stavebná fakulta STU,

prof. Ing. **Gabriel Hulkó**, DrSc., Katedra automatizácie a merania, Strojnícka fakulta STU,

prof. RNDr. **Zdena Riečanová**, PhD., Katedra matematiky, Fakulta elektrotechniky a informatiky STU,

prof. Ing. **Stanislav Biskupič**, DrSc., Katedra fyzikálnej chémie, Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU,

prof. Ing. arch. **Bohumil Kováč**, PhD., Ústav urbanizmu, Fakulta architektúry STU,

prof. Ing. **Alexander Linczényi**, CSc, Katedra inžinierstva kvality, Materiálovotechnologická fakulta STU

prof. Ing. **Pavol Návrát**, PhD., Ústav informatiky a softvérového inžinierstva, Fakulta informatiky a informačných technológií STU.

Srdečne blahoželáme!

STRINet**Slovenská výskumno-vývojová a inovačná sieť**

Slovenská technická univerzita v rámci výzvy na podávanie projektov Európskeho sociálneho fondu získala prostriedky na projekt vybudovania výskumno-vývojovej a inovačnej siete STRINet zameranej najmä na prírodné a technické vedné oblasti a technológie. Sieť STRINet má za úlohu napomôcť prekonať bariéry medzi výskumom a praxou a sprostredkovať podporiť transfer poznatkov a vysoko-odborných expertíz z výskumu do praxe. Cieľom je zvýšiť informovanosť podnikateľov o potenciáli výskumno-vývojových inštitúcií a prístup firiem a praxe k poznatkom a zručnostiam výskumných, vývojových a inovačných pracovísk a laboratórií, a tak napomôcť rozvinúť trh inovácií. Školenia realizované v rámci projektu poskytnú strednému a vyššiemu manažmentu výskumných, vývojových a inovačných pracovísk siete zvýšenie vzdelania v oblasti marketingu a možnosť uspieť na trhu inovácií. Sieť svojou činnosťou napomôže odstrániť negatívny pohľad na inovačnú schopnosť Slovenska, prezentovaný v poslednom období v médiách. Zriadením webovej stránky siete sa vytvorí možnosť prezentácie jednotlivých výskumno-vývojových pracovísk. Východisková skupina pracovísk siete STRINet sa vytvorí začlenením popredných výskumných pracovísk a laboratórií univerzity a partnerov z praxe. Propagačnou kampaňou a priamou komunikáciou sa iniciuje vstup ďalších subjektov do siete. Spolupráca s firmami umožní pracovníkom výskumu a vývoja, doktorantom a študentom prístup k technologickým zariadeniam firiem.

STRINet má za úlohu aj zvýšiť povedomie slovenských výskumných a inovačných subjektov v zahraničí a zapojiť sieť do medzinárodných sietí. Projekt počíta s prezentáciou svojich pracovísk vo svetovom jazyku, a tak zvýšiť dostupnosť členom zo zahraničia. Táto funkcia podporí začleňovanie jednotlivých subjektov (prvkov siete) do medzinárodných sietí a medzinárodnej spolupráce.

Miroslav Mihálik
oddelenie pre vedu a výskum R STU

**The Training Circle
Seminár k otázkam 6. RP**

V dňoch 27. a 28. januára 2005 zorganizovala STU v spolupráci s Európskou komisiou (DG Information Society - DG IS) v priestoroch hotela Devín školiaci seminár k písaniu a vedeniu projektov 6. rámcového programu. Seminár mal názov The Project Circle - Technical, Administrative, Financial and Legal Aspects of FP6 Project Preparation and Completion. Bol to v poradí už druhý seminár pod vedením Dr. Stephana Pascalla, poradcu Európskej komisie na podporu zapájania sa pristupujúcich krajín do projektov 6. RP. Prvý seminár sa ko-

nal v decembri 2004 vo Vilniuse a bol určený pre účastníkov zo severnej Európy, kým bratislavský seminár mal za úlohu oboznámiť so 6. rámcovým programom záujemcov zo strednej Európy. Na seminári sa zúčastnili účastníci z Rakúska, Maďarska, Slovinska, Českej republiky a hlavne zo Slovenska. Seminár bol organizovaný DG IS predovšetkým pre záujemcov o podávanie projektov v oblasti 2. priority 6. RP – Technológie informačnej spoločnosti (IST), ale v neposlednom rade aj pre záujemcov z iných oblastí.

Na seminári sa predstavili odborníci na písanie a vedenie projektov 6. RP ako aj na finančné, auditové, právne a ďalšie aspekty 6. RP. Prednášatelia prišli priamo z Bruselu, ale aj z úspešných firiem, ktoré získali zaujímavé projekty v 6. RP. Seminár bol hradený z prostriedkov Ministerstva školstva SR, ktorému týmto ďakujeme za podporu v oblasti rozvoja vedy na Slovensku.

Mária Búciová
oddelenie pre vedu a výskum R STU

SPRÁVY Z KONFERENCIÍ**Minerva**

Pod záštitou predsedu vlády SR sa 20. januára 2005 konala národná konferencia Minerva (mobilizácia inovácií v národnej ekonomike a rozvoj vedecko-vzdelávacích aktivít) s témou: **Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010.**

Minerva je iniciatíva, ktorej cieľom je urobiť zo Slovenska jednu z najvyspelejších, najmodernejších a najprosperujúcejších spoločností na svete. Na základe najnovších poznatkov a skúseností zo zahraničia sa tento cieľ dá dosiahnuť len jediným spôsobom: vytváraním podmienok na rozvoj tzv. znalostnej ekonomiky.

Stratégiu konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010: Národnú lisabonskú stratégiu vypracovala široká skupina odborníkov z rôznych politických strán, verejných inštitúcií a súkromnej sféry na základe iniciatívy podpredsedu vlády

SR a ministra financií Ivana Mikloša. Stratégia po schválení vládou SR bude tvoriť základný dokument pre ekonomickú politiku Slovenska do roku 2010. Podľa stratégie sa bude nutné sústrediť na rozvoj štyroch oblastí: 1. informačnej spoločnosti, 2. inovácií, vedy a výskumu, 3. investícií do ľudí a do vzdelávania, 4. podnikateľského prostredia.

Práve na dosiahnutie konkrétnych výsledkov v týchto štyroch oblastiach je zameraná Minerva, snahou ktorej je zapojiť do svojich aktivít v čo najväčšej možnej miere všetkých slovenských občanov a inštitúcie, ktorí považujú tieto témy za dôležité a chcú sa im venovať.

Viac informácií na:
www.iminerva.sk

Vízie a výzvy

Sekcia pre európske záležitosti Úradu vlády SR a Britské veľvyslanectvo v Bratislave zorganizovali 10. februára 2005 konferenciu **Vízie a výzvy: Veda, výskum a inovácie v kontexte Lisabonskej stratégie.**

Konferencia s týmto zameraním bola prvou svojho druhu na Slovensku, na jej organizovaní a finančnom zabezpečení sa podieľala Veľká Británia, ktorá spolu-

pracuje so SR na projekte Vízie a výzvy: veda, výskum a inovácie. Nosnou témou podujatia bola európska a slovenská dimenzia problematiky vedy, výskumu a inovácií. Konferencia bude pokračovať radom regionálnych seminárov a očakáva sa následný pokrok v uvedených oblastiach, čo prispeje k budovaniu spoločnosti založenej na vedomostiach.

Fakulta chemickej a potravinárskej technológie

Potravinári informovali o svojich študijných programoch

Kultúra stolovania, prípravy a podávania jedál, novinky potravinárskeho a nápojového priemyslu, technologických zariadení a široká ponuka obalovej techniky, to všetko bolo predmetom 11. ročníka medzinárodnej výstavy gastronómie Danubius Gastro 2005, ktorá sa konala v januári vo Výstavisku bratislavskej INCHEBY. Záštitu nad výstavou prebralo Ministerstvo pôdohospodárstva SR a spomedzi 41 tisíc návštevníkov bolo zaregistrovaných takmer 7 tisíc odborníkov. Fakulta chemickej a potravinárskej technológie uvítala túto možnosť inšpirácie a naviazania kontaktov a v pútavo urobenom stánku prezentovala študijné programy s potravinárskym, biochemickým a biotechnologickým zameraním. Návštevníci, ktorí prejavili záujem dostali aj odborné vysvetlenie o náplni štúdiá na jednotlivých smeroch, ale aj o možnosti uplatnenia absolventov tohto zamerania v praxi.

Iva Šajbidorová

Strojnícka fakulta

Slávnostný podpis dohody o partnerskej spolupráci

Uzavretie dohody o spolupráci s priemyselným podnikom, výskumným ústavom či inou inštitúciou nie je v živote fakúlt zriedkavou udalosťou. Najčastejšie sú tieto dohody orientované na spoluprácu v hospodárskej oblasti a podporu vzdelávania. Dohoda o partnerskej spolupráci, ktorú koncom roku 2004

slávnostne podpísali Ing. Vratko Kaššovic, CSc. (na obr. vpravo), generálny riaditeľ akciovej spoločnosti Slovnaft, a doc. Ing. Karol Jelemenský, PhD., dekan Strojníckej fakulty STU, je však špecifická v tom, že je v plnom rozsahu zameraná na študentov.

Cieľom partnerskej spolupráce je poskytnúť študentom počas štúdiá možnosť získať široký rozsah praktických vedomostí a skúseností a motivovať ich k dosahovaniu výborných študijných výsledkov. Zmluvný partner Slovnaft, a. s., umožní študentom podrobne sa oboznámiť s vybranými pracoviskami formou exkurzií, odbornej praxe a konzultácií pri vypracúvaní ročníkových projektov a záverečných prác, pričom im umožní využívať podnikové knižničné fondy, ako aj iné materiálové zdroje. Autor najlepšej diplomovej práce z odboru získa Cenu Slovnaftu, a. s., spojenú s finančnou prémieou. Študenti budú hodnotení podľa viacerých kritérií, okrem iných parametrov budú posudzované ich jazykové znalosti, inovatívnosť či záujem o problémy riešené na pracoviskách Slovnaftu, a. s. Najlepší študenti môžu po vzájomnej dohode absolvovať vstupné testy a psychologické vyšetrenia už pred záverom štúdiá, takže po jeho skončení budú môcť ihneď nastúpiť na vybrané pracovné pozície.

Dohoda o partnerskej spolupráci je uzavretá do 30. 6. 2007. Pozitívne výsledky spolupráce, záujem študentov a obojstranný prospech budú nepochybne viesť k jej rozšíreniu a predĺženiu.

*Igor Ščepka
prodekan SjF*

V A Š E N Á Z O R Y

Ako ďalej s výskumom na STU

Táto problematika zaznela na minuloročnom seminári o vedecko-výskumnej činnosti na STU, kde padla aj pesimistická otázka, či je koniec výskumu na našej univerzite. V každom prípade však treba priznať, že situácia v tejto oblasti nie je vôbec „ružová“. Príčiny tohto nelichotivého stavu sú viaceré. Pokúsím sa ich stručne zhrnúť:

1. Pred pedagógmi je stále dilema, kde má univerzita zamerať hlavné úsilie, či na pedagogický proces alebo na výskum. Podľa môjho názoru musia byť tieto dve činnosti synergicky prepojené. Pedagóg, ktorý si neprehľbuje svoje poznatky praxou (výskumom) nemôže ich fundovane

sprostredkovať študentom. Treba však objektívne povedať, že úväzky mnohých učiteľov sú enormné. Je na škodu vecí, že nie sú stanovené, prípadne sa nedodržiavajú predpisy (dohody) o tom, čo je stopercentný úväzok.

2. Nedostatok výskumných pracovníkov a pomocného personálu. V tejto súvislosti sa znovu vynára otázka, či je vhodné triediť intelektuálny potenciál a finančné prostriedky medzi univerzity a SAV.
3. Fatálny nedostatok peňazí na vedecko-výskumnú činnosť. Rozpočet vlády SR akoby ignoroval potreby riešiteľských kolektívov.
4. Veľmi nízke ohodnotenie (či skôr podhodnotenie) náročnej, vysoko intelektuálnej práce výskumníkov (ak je vykonávaná poriadne).
5. Zložitý a nepružný byrokratický systém pridelovania aj toho mála peňazí na granty. Peňažné prostriedky na daný kalendárny rok prideľuje MŠ začiatkom mája, a to iba v polovičnej výške, a po prázdninách uvoľňuje po 1/12 zvyšnú čiastku.
6. Malé práva vedúceho projektu. Tento nemôže nakladať s pridelenými prostriedkami promptne a podľa vlastného uváženia. Myslím tým rozdelenie pridelených financií na investičnú a neinvestičnú časť, fakultný limit 500 Sk za deň na drobný nákup, ako aj zdĺhavé vybavovanie objednávok na fakulte. Ak je niekto zodpovedným riešiteľom, má mať právo nakladať s pridelenými peniazmi podľa vlastného uváženia a zodpovedať sa za ich použitie iba MŠ.
7. Roztrieštenosť riešiteľských kolektívov. Podobné, príp. i rovnaké problémy sa riešia na viacerých pracoviskách. V tomto smere chýba koordinácia zo strany rektorátu. Rovnaká situácia je i v pedagogickom procese, kde bude treba čo najskôr pristúpiť k zlučovaniu jednotlivých katedier, ako aj k redukovaniu špecializácií, a to nielen v rámci danej fakulty.
8. Neochota pracovníkov podriaďiť sa zameraniu úlohy – začleniť sa do riešiteľského kolektívu. Aktuálny stav je taký, že títo jedinci si hľadajú vlastné uplatnenie bez ohľadu na fakt, či je úloha potrebná.
9. MŠ by malo iniciovať vypisovanie výskumných úloh potrebných na rozvoj slovenskej ekonomiky a vysokými odmenami ohodnocovať ich úspešné vyriešenie.
10. Nevyjasnené väzby medzi rektorátom a jednotlivými dekanátmi, ako aj prezamestnanosť v týchto úsekoch, ktorá neumožňuje prijímať výskumných pracovníkov.

Zodpovední činitelia STU i MŠ by si mali uvedomiť, že mnoho našich laboratórií sa podobá na technické múzeá. Zariadenia a prístroje v nich sa takmer vôbec neinovujú.

Na škodu vecí je tiež, že pedagóg dosadený do funkcie sa stáva typickým byrokratom, pri súčasnej organizácii práce je akýmsi producentom a „sprostredkovateľom”, či „presúvačom” informácií a hlásení smerom nahor. Najhoršie na tom je, že poväčšine ide o šikovných pracovníkov, ktorí boli dovtedy aktívni a úspešní aj vo výskume. Pýtate sa, ako potom vykonávať danú funkciu? Ak sa stále pripomína, že naším vzorom je USA, treba si vziať príklad z manažovania tamojších univerzít. Napr. vedúci departmentov sa tam menia každé dva roky a nikto sa pritom nehrnie do tejto funkcie. Ekonomiku a formálne záležitosti katedry má na starosti administrátor a vedúci katedry zasahuje iba vtedy, ak predmetná záležitosť presahuje kompetencie administrátora. Má takto dostatok príležitostí a času zodpovedne sa venovať pedagogickej aj výskumnej čin-

nosti. Podobne je to aj na vyšších stupňoch riadenia univerzity. Ďalšou, nie menej významnou skutočnosťou je organizácia a spôsob práce tamojších knižníc, ktoré sú zamerané profesijne – napr. pre technické vedy slúži na University of Wisconsin Engineering Library. Nachádzajú sa v nej knihy všetkých departmentov s technickým zameraním. Poučiť by sme sa mali z podpory, akú táto knižnica poskytuje pedagógom a vedeckovo-výskumným pracovníkom.

Ladislav Chrištof

Katedra chemických strojov a zariadení SjF

Redakcia očakáva, že po uverejnení tohto názoru sa rozprúdi na stránkach Spektra diskusia na tému „Veda a výskum na našej univerzite“.

R O Z L Ú Č I L I S M E S A

Za Imrichom Mayerom

Dňa 12. januára 2005 vo veku 83 rokov slovenskú elektrotechnickú verejnosť náhle navždy opustil dlhoročný pedagóg a významný vedec v oblasti teoretickej elektrotechniky a elektrických strojov dr. h. c., doc. Ing. Imrich Mayer, CSc. Imrich Mayer sa narodil v Bratislave 1. 9. 1921 v rodine stredoškolského profesora. Po stredoškolských štúdiách na reálnom gymnáziu študoval od roku 1940 na SVŠT v Bratislave, najprv na odbore strojného inžinierstva a od šk. r. 1942/43 na oddelení elektrotechnického inžinierstva. Štúdium ukončil s vyznamenaním v júni 1947. Po ukončení štúdia nastúpil do zamestnania na SVŠT na Ústav (neskôr Katedru) teoretickej a experimentálnej elektrotechniky, v tom čase vedený prof. Ing. Ľudovítom Kneppom, DrSc., ako asistent. Od roku 1950 bol odborným asistentom a od roku 1956 po úspešnej habilitácii tu pôsobil vo funkcii docenta. Na katedre pracoval až do svojho odchodu do dôchodku.

Docent Imrich Mayer nastúpil na Katedru teoretickej a experimentálnej elektrotechniky v rokoch intenzívneho budovania Elektrotechnickej fakulty. Pod vedením akademika Kneppu značnou mierou prispel k tomu, že boli vybudované laboratória katedry (vo vtedajších priestoroch na Mýtnej ulici), ktoré umožňovali vyrovnáť úroveň vyučovania na úroveň obdobných katedier na vtedy už „tradičných“ vysokých školách ČSR ako boli ČVUT Praha a VUT Brno. Svojou pionierskou činnosťou má docent Mayer hlavnú zásluhu na vybudovaní a ďalšom pestovaní pedagogických disciplín a vedeckého výskumu v oblasti teórie elektrických strojov na SVŠT a na Slovensku a tiež na zavedení laboratórnych meraní na elektrických strojoch. Enormné úsilie venoval v ťažkých povojnových časoch budovaniu skúšobne elektrických strojov na SVŠT, umiestnenej v suteréne budovy na Mýtnej ulici, ktorá bola prvou svojho druhu na slovenských školách a slúžila aj potrebám priemyslu. Bol zakladateľom výučby v oblasti teoretickej elektrotechniky a elektrických strojov na Technickej

univerzite v Košiciach ako externý prednášateľ v rokoch 1969 až 1973 a významne prispel aj k jej ďalšiemu rozvoju.

Postupom času napísal skriptá z teórie všetkých druhov elektrických strojov a návody na laboratórne merania na elektrických strojoch. V týchto publikáciách sú uverejnené viaceré pôvodné myšlienky a vedecké výsledky docenta Mayera, ktoré v istom zmysle „predbehli dobu“ ako sú napríklad: odvodenie výkonovej rovnice indukčného stroja, analýza elektrického hriadeľa, spôsob analýzy skratov synchronného stroja, grafiko-počtárske riešenie výkonových pomerov trojfázových derivačných komutátorových strojov a ďalšie. Výsledky svojej vedeckej činnosti okrem iného zhrnul aj v kandidátskej dizertačnej práci, ktorú obhájil v roku 1968. Dlhoročné odborné skúsenosti a vlastné vedecké výsledky plne využil aj pri práci na celoštátnej vysokoškolskej učebnici Teória elektrických strojov, ktorej je spoluautorom s profesorom Baštom a profesorom Chládkom.

Docent Mayer sa v svojej profesionálnej kariére nevenoval len akademickým problémom, ale bol často vyhľadávaný zástupcami podnikov ako konzultant a expert pre rôzne odbory elektrotechniky. Z oblasti jeho spolupráce s priemyslom je potrebné spomenúť riešenie tých úloh, ktoré mali obzvlášť veľký technický aj ekonomický význam pre objednávateľa. Takými boli v roku 1964 vyriešenie kompenzácie hriadeľového prúdu synchronných motorov v Duslo Šaľa, v roku 1966 expertíza príčin a dôsledkov havárie transformátorov ACEC pre Duslo Šaľa, v rokoch 1966 a 1967 expertízna činnosť pre Slovnaft Bratislava pri havárii anglických transformátorov a pri havárii planétových prevodov, v roku 1969 vyriešenie problému preskokov pri napäťových skúškach transformátorov pre BEZ a vyšetrovanie príčin havárie 2,4 kV motora pre Slovnaft, v roku 1970 spolupráca s EVÚ nová Dubnica pri riešení otázok napájania asynchronného motora zo statického meniča frekvencie, v rokoch 1970 až 1972 riešenie problematiky motora s tienými pólmami pre VUES Brno a v roku 1973 riešenie pohonu lodného výfahu pre Centrálnu dielne Povodia Dunaja v Bratislave. Počas dlhých desaťročí pôsobil ako súdny znalec v odbore elektrotechnika pri Mestskom súde Bratislava, kde sa podieľal na riešení zložitých súdnych sporov s technickou problematikou.

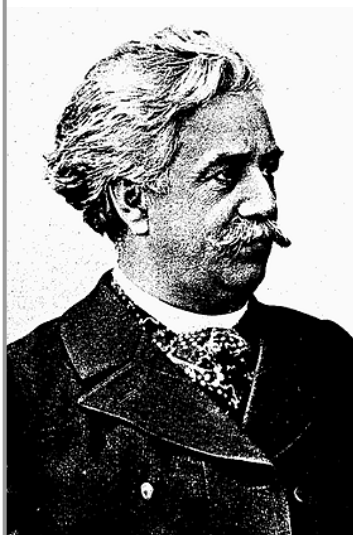

Okrem spomienok spolupracovníkov ostáva na fotografiách v našom redakčnom archíve

Docent Mayer bol a zostane známou postavou ako zakladateľ slovenskej elektrotechniky. Vychoval celý rad inžinierov, kandidátov a doktorov vied, ktorí sú dnes špecialistami v oblasti silnoprúdovej elektrotechniky v slovenskom priemysle, a mnohí z nich profesormi a docentmi slovenských vysokých škôl. Všetci s úctou a rešpektom spomínajú na roky strávené ako jeho študenti, resp. spolupracovníci a vážia si vedomosti nadobudnuté aj vďaka pedagogickému a vedeckému pôsobeniu doc. Ing. Imricha Mayera. Česť jeho pamiatke.

Lubomír Šumichrast
vedúci Katedry teoretickej a experimentálnej elektrotechniky FEI

Život a dielo Ludovíta Tetmajera

Pri príležitosti stého výročia úmrtia si dovoľujem pripomenúť život a dielo významného slovenského vedca európskeho formátu profesora Ludovíta Tetmajera, ktorý sa narodil v Krompachoch v roku 1850. Jeho otec Ladislav Tethmajer de Przerava bol riaditeľom železiarne v Krompachoch, a tak získal už v mladých rokoch záujem a porozumenie pre úlohy hutníctva, metalurgie a priemyslu. Ako 16-ročný išiel prvýkrát do Zürichu, ktorého Technická vysoká

škola priťahovala mnohých cudzincov, medzi inými aj veľa Slovákov. Po ukončení inžinierskych štúdií sa rozhodol zostať v Zürichu, a to tak na základe sympatií k tejto krajine, ktorá sa mala stať jeho druhou vlasťou, ako aj v dôsledku veľmi blízkeho vzťahu k svojmu učiteľovi Culmannovi, učenému zakladateľovi grafickej statiky, ktorý v tom čase pôsobil na tejto polytechnike. Čoskoro sa stal asistentom v oddelení stavebníctva, neskôr aj čestným docentom, v roku 1870 mimoriadnym a v roku 1881 riadnym profesorom statiky a náuky o materiáloch.

Až do roku 1881 bola Tetmajerova činnosť orientovaná na aplikovanú statiku konštrukcií. Angažoval sa v zasvätení študentov polytechniky do Cullmanovej náuky, ktorého spôsob prednesu často presahoval možnosti ich chápania.

Vlastnoručne napísané prednášky, ktoré v tom čase uverejnil, svedčia o úpornej snahe Tetmajera prakticky využiť najrozmanitejšími spôsobmi brilantné grafické metódy Culmanna.

Keď po neočakávanom úmrtí Culmanna prebral katedru statiky a konštrukcie mostov Wilhelm Ritter, odovzdala spolková rada Tetmajerovi katedru Technológie a statiky a súčasne ho vymenovala za vedúceho Materiálového skúšobníctva na Polytechnike.

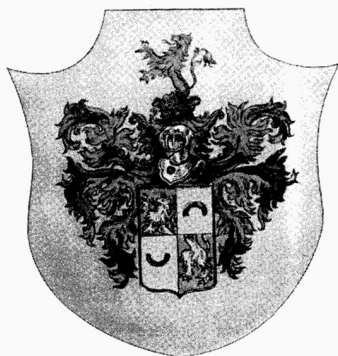
Pred 120. rokmi sa skúšanie materiálov pravidelne uplatňovalo iba v niekoľkých veľkých laboratóriách a u niektorých železničných správ. Priemysel mal k dispozícii iba zopár verejných, primerane vybavených ústavov. Už sa však začínalo rozpoznať, aké dôležité pomocné pramene sa prostredníctvom takýchto laboratórií môžu otvoriť priemyslu. Znalosti o vlastnostiach používaných materiálov boli nedostačujúce a tiež sa prejavoval nedostatok zhody metód pri hodnotení ich vlastností.

Takto sa mužovi tvorivej sily, Tetmajerovi otvorila krásna pracovná oblasť. Venoval sa výskumom v najrôznejších oblastiach, v ktorých svoju úlohu zohrávali prírodné vedy, mechanika, chémia a fyzika, múdro a rozumne rozvíjal a udržiaval styk s vynikajúcimi odbornými kolegami, oboznamoval sa dôkladne s existujúcimi používanými skúšobnými metódami a snažil sa ich zjednodušiť, zlepšiť a zjednotiť. Kvôli istote sa obrátil menovite na prof. Bauschingera (v Mníchove), ktorý bol v tom čase v tejto oblasti najvýznamnejšou európskou autoritou.

V písomných materiáloch konferencií (v dnešnom ponímaní zborníkoch) a v protokoloch Commission Francaisse des methodes d'Essays (Francúzska komisia o metódach) je možné nájsť všetko, čo vlastne tvorí základ výskumu materiálov, ako i postupy, ktoré slúžia na stanovovanie vlastností materiálov. Keď v roku 1893 Bauschinger zomrel, bol to práve Tetmajer, ktorý bol zvolený za predsedu Stálej komisie, ktorá sa zišla v roku 1895 v Zürichu. Tetmajer a ním vedený švajčiarsky Ústav materiálového a technického skúšobníctva mal nezištný cieľ, ktorý spočíval v tom, aby vedu stále viac a viac dávali do služieb priemyslu. Dnešnými očami teda môžeme povedať, že práve profesor Tetmajer patril k tým, ktorí položili základy skúšobníctva a normalizácie.

Tiež je potrebné spomenúť jeho vynikajúce prednášky statiky a technológií, ktorými vždy dokázal pritiahnúť záujem svojich poslucháčov.

Z jeho prác v prvom rade sú mimoriadne významné jeho výskumné práce v oblasti vlastností spojív.

erb rodu Tetmajerovcov

Jedným z problémov, ktorým sa Tetmajer v maximálnej miere preslávil, bola vzperná pevnosť (stabilita) axiálne namáhaných tyčí. Dal tomuto problému tú najjednoduchšiu formu, genialita jeho prístupu spočíva v jednoduchosti a jeho uzávery sú v podstate platné dodnes. Zhrnul a zovšeobecnil

vlastné, ale i cudzie výsledky nespočetných experimentálnych skúšok na tyčiach z kujného železa, z liatiny a z dreva. Stanovil vlastne pri akých podmienkach (štvholstnom pomere) platí teoreticky Eulerov vzorec a pre určitú oblasť Eulerovu krivku nahradil priamkou. Tieto Tetmajerom zavedené vzorce, hoci nie sú teoreticky dôkladne podložené, sú v každom prípade tie najpraktickejšie a používajú sa dodnes, tvoria základ normového výpočtu (i STN).

Okrem prác vydaných v periodikách Švajčiarskeho ústavu na skúšanie materiálov v Zürichu sú vedecké výskumy Tetmajera zhrnuté v jeho ďalšom dôležitom diele. Je to jeho kniha „Aplikovaná náuka o pružnosti a pevnosti“. Prvé vydanie vyšlo v roku 1889 a bolo určené špeciálne pre jeho poslucháčov v Zürichu. Druhé a tretie vydanie vyšlo už vo Viedni v roku 1903 a 1904. Cieľom, o ktorého dosiahnutie sa autor usiloval, bolo uviesť výpočtové vzorce na stanovenie rozmerov a namáhania konštrukčných častí stále viac a viac do súladu s výsledkami experimentálnych skúšok.

Vo všetkých svojich publikáciách si odpustil dlhé hypotetické úvahy, zhromažďoval len skutočnosti a starostlivo ich zoraďoval tak, aby dokázal presvedčiť svojich čitateľov aj svojich poslucháčov.

Vysoká vážnosť, ktorou bol obklopený sa prejavila v roku 1894 tým, že bol povolaný do Mníchova na Bauschingerovo miesto, vymenovaný za člena Švédskej akadémie vied, povolaný do Viedne v roku 1901 a v roku 1904 vymenovaný za rektora Viedenskej technickej univerzity.

Tetmajer mal obrovský dar od prírody, pobádať ľudí s ktorými spolupracoval k novej práci a činnosti; dokázal nenápadne povzbudiť tých, ktorých považoval za spôsobilých riešiť nové úlohy, aby sa týmto úlohám venovali a mnohí spomínali

s vďakou na jeho nezištnú radosť ktorou sledoval ich výskumné úlohy a výsledky.

Keby sme chceli jeho život a dielo charakterizovať stručne a výstižne – jeho ľudská veľkosť spočívala v pochopení toho, že študenti a profesori, teória a prax, univerzita a priemysel, zamestnanci, ciele prác a výskumná sloboda tvoria neoddeliteľný celok.

Osobnosť Tetmajera prispela ku zvýšeniu jeho hodnoty ako inžiniera a ako bádateľa, nakoľko bol obdarený všetkým, čo bolo nevyhnutne potrebné k tomu, aby sa mohol úspešne oddať riešeniu dôležitých úloh a aj tak konal, kým mu to jeho sily dovolili. Pred 100 rokmi, 30. januára 1905 náhle odpadol na svojej prednáške, a za pár hodín skončil.

Pavel Élesztős

Katedra pružnosti a pevnosti SJF

K A L E N D Á R I U M

Pred **105 rokmi** – 13. januára 1900 sa narodil v Brne prof. Ing. Dr. techn. **Karol Havelka**, DrSc. Na Stavebnej fakulte pôsobil 30 rokov, od roku 1940 do roku 1970, ako profesor pre odbor železobetónové konštrukcie a mosty. V rokoch 1940 až 1958 bol vedúcim Katedry betónových konštrukcií a mostov. Pôsobil aj v akademických funkciách, a to ako dekan (1947/48) a prodekan (1948/49) Odboru inžinierskeho staviteľstva a ako rektor (1949/50) a prorektor (1950 – 53) SVŠT. Venoval sa dimenzovaniu železobetónových konštrukcií – vypracoval teóriu substitučného priemeru, na princípoch ktorého skonštruoval svoje známe parametrické betonárske pravítko. Originálnym riešením spracoval výpočet kruhových dosiek premennej hrúbky (vodárenská veža v Trnave). Vypracoval a formuloval teóriu lineárnej redukcie plošných konštrukcií.

M. B.

v celoštátnom meradle a v tomto odbore vchoval mnoho aspirantov. Na SVŠT pôsobil v rokoch 1945 až 1980 a 1989 až 1991. V školských rokoch 1953/54 až 1956/57 a 1962/63 až 1963/64 vykonával funkciu prodekana SJF. V školských rokoch 1957/58 a 1958/59 bol dekanom SJF.

G. G.

26. januára 2005 uplynulo **100 rokov** od narodenia prof. Ing. Dr. techn. **Otakara Nováka**, DrSc. Na Fakulte inžinierskeho staviteľstva pôsobil v rokoch 1945 až 1951 ako profesor pre odbor stavebná mechanika. Vedeckú prácu zamerával na metódy riešenia rámov a staticky neurčených prúťových sústav a na teoretické riešenie tenkostenných konštrukcií. Vyprojetoval celý rad staticky náročných pozemných a mostných stavieb, najznámejšie je statické riešenie Nuselského mostu v Prahe.

M. B.

Pred **85 rokmi** – 18. januára 1920 sa v Žiline narodil prof. RNDr. **Jozef Kováč**, DrSc. Vysokoškolské štúdium matematiky a deskriptívnej geometrie absolvoval na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave v roku 1945. Už v priebehu štúdia, vzhľadom na vynikajúce študijné výsledky, dostal v roku 1943 možnosť pracovať ako asistent na Ústave deskriptívnej geometrie SVŠT. Tu sa venoval štúdiu teoretickej kinematiky a projektívnej geometrie. Od roku 1951 pôsobil na Katedre technickej mechaniky SJF SVŠT. V roku 1953 bol vymenovaný za docenta, v roku 1962 za profesora pre odbor kinematika a v roku 1965 obhájil doktorskú dizertačnú prácu na ČVUT v Prahe. Zaslúžil sa o rozvoj teoretickej kinematiky

Pred **95 rokmi** – 15. februára 1910 sa v Holíči, okres Skalica, narodil prof. Ing. Ing. ESSA. Dr. tech. Dr. h. c. **Jozef Čabelka**, DrSc. Po ukončení vysokoškolského štúdia v roku 1934 na ČVŠT v Brne a v roku 1937 na Inštitúte zvrárania v Paríži si prehĺbil svoje odborné vedomosti skoro na všetkých európskych závodoch. Už na vysokej škole mal sklon k fyzikálnej metalurgii a k zvráranu, čo sa mu stalo celoživotným poslaním. V roku 1942 začal externe prednášať na SVŠT v Bratislave. Od 1. augusta 1943 bol vymenovaný za mimoriadneho profesora a prednostu Ústavu mechanickej technológie a od 1. októbra 1946 sa stal riadnym profesorom pre odbor mechanická technológia. Doktorskú dizertačnú prácu, ktorá sa zaoberá teóriou

zvariteľnosti obhájil v roku 1947. Významný medzinárodný úspech dosiahol v roku 1947, keď v medzinárodnom konkurze dostal prestížnu cenu Lincolnovej nadácie pre obľukové zváranie. V tejto práci prof. Čabelka uplatnil aj svoju metódu tzv. Čabelkovu skúšku zvariteľnosti. Bol uznávaný vedec – výskumník a organizátor zväračského výskumu v celoštátnom meradle. V roku 1949 bol z jeho iniciatívy založený Výskumný ústav zväračský v Bratislave, ktorý vybudoval a stal sa jeho prvým riaditeľom. Od roku 1952 bol členom – korešpondentom ČSAV a v roku 1953 sa stal akademikom SAV. V roku 1956 obhájil vedeckú hodnosť DrSc. a v roku 1960 mu udelili titul Dr. h. c. na TH für schweissmaschinenbau in Magdeburgu. Najväčšie úsilie venoval výchove technickej mládeže, budovaniu SVŠT a SAV. V roku 1954 založil Ústav kovových materiálov SAV (neskôr premenovaný na Ústav materiálov a mechaniky strojov), ktorý viedol ako externý riaditeľ až do roku 1980. V roku 1949 založil prvé postgraduálne štúdium zvárania v bývalej ČSR a v roku 1962 bol spoluzakladateľom prvého medzinárodného študentského kolokvia z oblasti zvárania na svete. Na SVŠT pôsobil v období rokov 1942 až 1980, a to na OSEI, FSEI a SjF. Ako vedúci Katedry fyzikálnej metalurgie, zvárania a zlievania a ako profesor vchoval špičkových odborníkov z oblasti zvárania nielen na Slovensku ale aj v iných štátoch. Vytvoril vedu o zvariteľnosti. Je autorom 57 pôvodných vedeckých štúdií, vyše 100 odborných článkov, publikovaných doma i v zahraničí, 14 významných monografií, 28 vynálezov a riešiteľom nových technológií. V školskom roku 1946/47 bol dekanom OSEI a v škol. roku 1947/48 jeho prodekanom. V školských rokoch 1965/66 až 1967/68 (ZS) vykonával funkciu prodekana Sjf.

G. G.

16. februára 2005 uplynulo **80 rokov** od narodenia prof. Ing. **Michala Rapoša**, CSc. Na SVŠT pracoval od ukončenia štúdia na Odbore strojného a elektrotechnického inžinierstva v roku 1949 až do roku 1979. Pôsobil na OSEI, FSEI a na EF. Zaslúžil sa o budovanie Elektrotechnickej fakulty a najmä Katedry elektrotechnológie, ktorej bol od roku 1970 vedúcim. Vedeckú hodnosť CSc. obhájil v roku 1958, za docenta bol vymenovaný v roku 1960 a za mimoriadneho profesora pre odbor elektrotechnológie v roku 1966. V rokoch 1967 až 1970 pracoval na Univerzite v Salforde vo Veľkej Británii, kde sa venoval oblasti elektrických vlastností izolantov pri súčasnom pôsobení jednosmerného a striedavého napätia. Publikoval vedecké práce, je spoluautorom učebnice Elektrotechnológia a vchoval niekoľkých aspirantov v oblasti elektrotechnológie, v ktorej bol uznávaným odborníkom. V školských rokoch 1960/61 – 1961/62 a 1973/74 až 1976/77 vykonával funkciu prodekana Elektrotechnickej fakulty.

G. G.

Pred **95 rokmi** – 28. februára 1910 sa narodil prof. Ing. arch. **Miloslav Slabihoud**. Pred príchodom na SVŠT pôsobil v praxi ako stavbyvedúci, hlavný inžinier, riaditeľ Priemstavu, n. p., a na Povereníctve stavebníctva. Na Stavebnej fakulte pôsobil v rokoch 1953 až 1979. V roku 1962 bol vymenovaný za profesora pre odbor výroba stavieb. Pôsobil v akademických funkciách: v rokoch 1953 – 60 ako prodekan Fakulty architektúry a pozemného staviteľstva a v rokoch 1962 – 64 ako prorektor Slovenskej vysokej školy technickej. V rokoch 1954 – 1973 bol vedúcim Katedry výroby stavieb. Venoval sa problematike prúdovej výstavby.

M. B.

Č O V Á S / N Á S T R Á P I

LETENKY 2

Na môj príspevok Baláž, I.: Letenky, Spektrum č.2, 2004/05 som si prečítal odozvu v príspevku Šimonová, E.: Ad: letenky, Spektrum č.3, č.2004/05, s.17-18.

Som veľmi rád, že z článku vyplýva, že tento dlhodobý a všeobecný známy problém je vyriešený. Podľa autorky je: „...plne v kompetencii zodpovedných zamestnancov fakúlt posúdiť ekonomickú efektívnosť toho - ktorého riešenia a umožniť v opodstatnených ojedinelých prípadoch zakúpiť letenky mimo zmluvného partnera...“. Mali by tomu tak rozu-

mieť aj tajomníci fakúlt.

Nie je mi však jasné, čo majú byť „ojedinelé prípady“.

Považujem za potrebné upresniť niektoré informácie.

Skutočnosti zodpovedajú nasledovné fakty.

Cestoval som 3-krát, konkrétne ceny leteniek uvádzam v tabuľke:

Cena letenky v cestovnej kancelárii	D e s t i n á c i a		
	Madrid	Helsinky	Brusel
SATUR (vybranej Rektorátom STU)	cca 16 000 Sk	13 187 Sk	10 775 Sk
CKM 2000 alebo ITC Travel	10 557 Sk	8 077 Sk	4 559 Sk *
v SATURe bola letenka drahšia	1,52-krát	1,635-krát	2,363-krát *
ušetril som	cca 5 400 Sk	5 110 Sk	6 216 Sk *

Celkove som ušetril pri 3 krátkych letoch cca 16 700 Sk tým, že som zakaždým odmietol kúpiť letenky u zmluvného partnera SATUR.

Po prvých dvoch letoch som sa spýtal Rektorátom STU vybranej cestovnej kancelárie SATUR, prečo majú zakaždým výrazne drahšie letenky. Odpoveď SATURu znela:

„Cestovná kancelária CKM 2000 a ITC Travel sú dve agentúry, ktoré majú jediné na Slovensku špeciálne ceny na študentské a učiteľské karty.“ To som písal už minule.

V príspevku „Ad: letenky“ však autorka píše, že mnou spomínané zľavy z cien leteniek: „...poskytujú niektoré agentúry na študentské a učiteľské preukazy, nie sú paušálne a vo všeobecnosti ich možno považovať za premyslený marketingový ťah zameraný na také citlivé sociálne skupiny, ako sú študenti a vysokoškolskí učitelia. Potvrďuje to aj skutočnosť, že tieto agentúry nemajú záujem vstúpiť s STU do dlhodobejšieho zmluvného vzťahu.“ V ďalšej časti autorka hovorí o „...možnosti získavania leteniek za „akciové“ ceny...“.

Tu musím reagovať na viacero vecí:

Pri mojich 3 letoch nešlo o žiadne „akciové“ ceny, ale o štandardné zľavy súvisiace s učiteľskou ITIC kartou. Pri lete do Bruselu sa štandardná zľava na základe učiteľskej ITIC karty kombinovala navyše s ďalšou pravidelnou novembrovou zľavou ku Dňu študentov (pozri symbol * v tab.).

S ohľadom na tvrdenia uvedené v článku „Ad: letenky“ som sa pre istotu spýtal CKM 2000 a ITC Travel, či zľavy súvisia s „akciovými“ cenami alebo ide o štandardné zľavy pre držiteľov ITIC alebo ISIC kariet. Zaujímal som sa tiež, či majú záujem sa prihlásiť do tohtoročnej verejnej súťaže. Pýtal som sa týmto spôsobom:

„Chcel by som, aby vaše služby mohli využívať vo väčšom počte aj všetci naši študenti a ostatní moji kolegovia. Preto by som rád vedel, či ste ochotní sa prihlásiť do verejnej súťaže na dodávanie leteniek celej Slovenskej technickej univerzite, ktorá sa bude poriaďať v r. 2005.“

Odpoveď ITC Travel znela: „Zľavnené ceny na študentské karty ISIC, učiteľské karty ITIC a mládežnícke karty EURO 26 a GO25 sú u nás poskytované štandardne. Veľmi radi sa zúčastníme na verejnej súťaži vyhlásenej Slovenskou technickou univerzitou. Predpokladám, že súťaž bude zverejnená na stránkach Úradu pre verejné obstarávanie. Budem veľmi rada, ak by ste ma mohli informovať o približnom termíne súťaže.“ CKM 2000 odpovedalo: „Čo sa týka Vašej otázky, či máme záujem zapojiť sa do súťaže o dodávanie leteniek celej Slovenskej technickej univerzite, samozrejme máme. Posledné

2 roky sme sa do súťaže aj zapojili, avšak nepodarilo sa nám ju nikdy vyhrať.“

Ako potom možno tvrdiť, že tieto agentúry „nemajú záujem“ a že zľavy na medzinárodné učiteľské a študentské karty „nie sú paušálne“.

Pri nedávnom lete do Bruselu som požiadal SATUR o letenky o 9:23 hod. SATUR „preskúmal trh“ a už o 9:39 hod som dostal ponuku za 10 775 Sk. Pritom každému, aj v SATURE, kde mi to už dávnejšie sami vysvetlili (pozri vyššie), je zrejme, že s učiteľskou ITIC kartou je letenka oveľa lacnejšia v CKM 2000 alebo ITC Travel. V mojom prípade stála iba 4 559 Sk (pozri tab.). Treba to komentovať?

To, že „...študenti a vysokoškolskí učelia sú citlivá sociálna skupina...“ je smutná vec a iný tiež roky neriešený problém. Stačí si porovnať postavenie vysokoškolských učiteľov v spoločnosti, financie na výskum, atď., napr. v rámci krajín Vyšegrádskej štvorky. Je známy fakt, že sme na tom v rámci V4 ďaleko najhoršie.

Mrzí ma však iná skutočnosť. Zvykli sme si všetci považovať za normálne, že určité veci sú nenormálne a to žiaľ, včítane tých, ktorí boli zvolení na určité obdobie, aby sa starali o veci verejné.

Ivan Baláž
Stavebná fakulta

G L O S A

Druhá vlna nervozity

Zamat revolučnej atmosféry pred pätnástimi rokmi nám priniesol okrem akademickej eufórie aj prvú vlnu akademickej nervozity. Znervóznilo nás spochybňovanie našich kvalifikačných postupov a stupňov. Nakoniec ostali nedotknuté kandidúry, profesúry, potvrdiť sme si museli habilitácie. Najväčšie rozochvenie nám ale priniesol lustračný zákon. Poodhalil tajomstvo, ktorí z nás, reprezentantov akademickej obce, spolupracovali s NIMI. Nakoniec zákon nemal pre nás žiadne praktické dôsledky. Rudé Krávo a neskôr www.cibulka.com poskytli ďalšie možnosti odhalenia minulých tajomstiev. Tieto nazretia do temných stránok minulosti svetlej budúcnosti však boli neosobné – zoznamy a internet. Ústav pamäti národa od minulého roka ponúka autenticitu, scany registrov zväzkov a individuálne možnosti zhladať originály materiálov. Z východu prichádza ďalšia vlna nervozity. Oni v Košiciach už vedľa, my nervózne čakáme. Čakáme, či sa potvrdia poznatky zo známych databáz, či vyjde najavo čosi nové. Pandorinu skrinku budú otvárať aj moralisti, noví revolucionári a prosperári. Nech nás boh ochraňuje najmä pred moralizujúcimi novorevolučnými konjunkturalistami.

Robert Špaček

V budúcom čísle okrem iného prinesieme:

- dôležité oblasti stratégie rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010,
- mená riešiteľov z STU zapájajúcich sa do projektov 6. rámcového programu EÚ,
- ďalšie zaujímavé postrehy z Japonska očami nášho študenta.

N A A K T U Á L N U T Ě M U

K dani z nehnuteľností

V médiách sa rozprúdila nie celkom korektná diskusia o platení dane z nehnuteľností vysokými školami. Dokonca sa verejnosti podsúva informácia, že rektori bratislavských verejných škôl nežiadali o zníženie resp. odpustenie dane z nehnuteľností. Rád by som preto informoval, že dňa 19. 1. 2005 sa z mojej iniciatívy na pôde STU stretli rektori bratislavských verejných vysokých škôl a podpísali memorandum, v ktorom žiadajú zníženie resp. odpustenie daní z nehnuteľností. Následne dňa 20. 1. 2005 som sa spolu s rektorom Univerzity Komenského doc. Gahérom stretol s primátorom Bratislavy Ing. Ďurkovským, kde sme ho požiadali o riešenie tejto situácie. Primátor vyjadril nesúhlas s našou požiadavkou, preto som vstúpil do rokovania s poslancami klubmi mestského zastupiteľstva, kde sa snažíme túto situáciu riešiť. Je tu teda veľká nádej, že sa nám podarí daň z nehnuteľností práve prostredníctvom poslancov vyriešiť v prospech verejných vysokých škôl. V médiách sa objavila ešte jedna nekorektná informácia. STU v Bratislave má zaplatiť daň z nehnuteľností 9,26 mil. Sk a nie 100 miliónov, ako bolo publikované. Dňa 26. januára 2005 som rokoval s primátorom Trnavy Ing. Štefanom Bošňákom, ktorý sa k dani z nehnuteľností postavil veľmi konštruktívne a predpísal verejným vysokým školám 5% daň. To považujeme za podporu vysokému školstvu. Záverom poznamenávam, že vedenie STU tento problém nepodcenilo a urobili sme potrebné kroky na riešenie tohto problému. V najbližšom čase uvidíme, či ponúknutá podpora vysokým školám zo strany primátora a poslancov mestského zastupiteľstva Bratislavy je len v deklaratívnej polohe, alebo je myslená úprimne.

Vladimír Báleš
rektor STU

SPEKTRUM STU (Technik – revue slovenských technikov, 9 ročníkov – 1940-1949; Technika – závodný časopis SVŠT, 9 ročníkov – 1958-1967; Technika – revue SVŠT, 2 ročníky – 1968-1970; Technika – spravodajca SVŠT, 8 ročníkov – 1982-1990; Informácie STU, 5 ročníkov – 1990-1994) vydáva Slovenská technická univerzita v Bratislave, Vazovova 5, 812 43 Bratislava, tel. č.: 02/57294 584, fax: 02/57294 333, e-mail: viera.jancuskova@stuba.sk

Redakcia: Viera Jančusková, Iva Šajbidorová **Grafická koncepcia:** Karol Rosmány **Grafická úprava:** Karol Thiry **Fotografka:** Etela Križiková **Redakčná rada:** Emília Bednárová, Jozef Dzivák, Maroš Finka, Ladislav Javorčík, Peter Kostka, Zuzana Mokošová, Milan Petráš (predseda), Tatiana Sikorová, Robert Špaček, Eva Troščáková, Ján Vajda.

Tlač: Vydavateľstvo STU, Bratislava. **Registrácia:** MK SR 1334/95. **TS:** 09. ISSN 1336-2593. Nepredajné. **Uzavierka čísla:** 15. februára 2005.